

DUDS

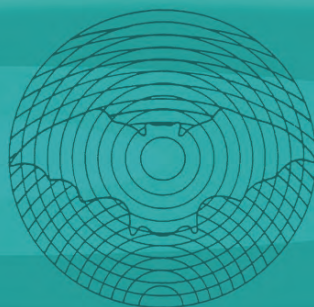
- Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab

In memoriam Hans Henrik Holm

Oktober 2016

DUDS

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab

Bestyrelsen

Formand

Ovl. Bjørn Skjoldbye
Røntgen og Scanning
Aleris-Hamlet
formand@duds.dk

Næstkommende formand

Ovl., dr. med. Søren Rafaelsen
Røntgenafdelingen
Vejle Sygehus
n-formand@duds.dk

Afgående formand

Afd.læge, Ph.D. Caroline Ewertsen
Radiologisk Klinik
Rigshospitalet
ex-formand@duds.dk

Sekretær

Ovl., Ph.D. Thomas F. Bendtsen
Anæstesiologisk-Intensiv Afdeling
Århus Universitetshospital, Skejby
sekretaer@duds.dk

Bestyrelsesmedlem og kasserer

Afd.læge Mikkel Seidelin Dam
Radiologisk Klinik
Rigshospitalet
kasserer@duds.dk

Bestyrelsesmedlem

Sonograf Malene Roland Vils Pedersen
Røntgenafdelingen Vejle Sygehus
bestyrelsesmedlem1@duds.dk

Suppleant

Læge, Ph.D. Jo Waage
Kirurgisk Afdeling
Hillerød Hospital
suppleant@duds.dk

Redaktører

Reservelæger Thomas Hasseriis
Andersen (tv) og René Rasmussen (th)
redaktor@duds.dk

Indhold

Udgiver
Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab
udgiver bladet 2 gange årligt i
samarbejde med private sponsorer

Redaktører
Reservelæge
Lars Rene Rasmussen
Røntgenafdelingen Silkeborg
Hospital

Reservelæge
Thomas Hasseriis Andersen
Radiologisk Klinik Rigshospitalet

Webmaster
Radiograf Peter Obel
web@duds.dk

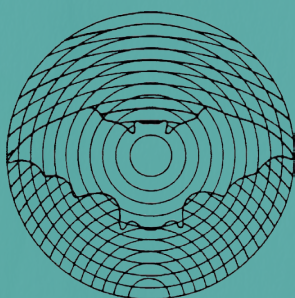
Trykkeri
Trykkeriet på Rigshospitalet

Oplag
475 eksemplarer

Medlemskab
EFSUMB
European Federation of Societies in
Ultrasound in Medicine and Biology,
som har ca. 19.000 medlemmer

Links
www.duds.dk
www.efsumb.org

Næste deadline:
15. februar 2017

Side 4
Formanden har ordet

Side 7
Redaktørerne

Side 8
En UL-pioner er gået port: anekdoter om
Hans Henrik Holm

Side 31
DUDS efterårsmøde

Side 32
Rejseberetninger

Side 35
Ny hjemmeside

Side 38
DUDS Quiz

Side 40
Kurser

Formanden har ordet

In Memoriam Hans Henrik Holm

Grundlæggeren af Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab (DUDS), vores mentor og gode ven Hans Henrik Holm (HHH) er død 84 år gammel. HHH's betydning for både dansk og international ultralydskanning kan simpelthen ikke overvurderes.

Dette nummer af DUDS bladet er tilegnet Hans Henrik Holm, 16.9.1931-24.7.2016.

I resten af denne udgave vil I finde anekdoter skrevet af kolleger, der har haft privilegiet at arbejde for eller med Hans Henrik. Det fandt DUDS bestyrelse ville være den bedste måde at minde Hans Henrik på, helt i hans egen ånd. Humoristisk og medlevende. Tak for disse bidrag. Og god læsning.

Jeg vil dog ikke undlade at fortælle om Hans Henriks liv og hans betydning i ultralydens historie fra denne plads i bladet, som formand for DUDS og på DUDS bestyrelses vegne.

HHH blev medicinsk kandidat fra Københavns Universitet i 1958. Under sin ansættelse på Urologisk afd. H på Gentofte Hospital i starten af 60'erne blev hans visioner for den nye medicinske modalitet, ultralyd, anerkendt af prof. Gammelgaard, der banede vejen for at HHH kunne etablere et ultralydlaboratorium på Gentofte Hospitals urologiske afdeling med en dedikeret gruppe af andre unge læger.

Ingen B-mode scannere var kommercielt tilgængelige på det tidspunkt, hvorfor HHH (selvfølgelig) selv måtte bygge en. I Danmark

havde kun Svejsecentralen større erfaring med ultralyd (for non-destruktiv undersøgelse af materialer), og med hjælp fra deres ingeniør, Allan Northeved, fik HHH og gruppen omkring ham konstrueret en statisk B-mode scanner i 1967.

HHH kaldes med rette "The Father of International Ultrasound" i udlandet. HHH udførte den første B-mode ultralydvejledte punktur af en nyrecyste. Proceduren blev filmet og præsenteret på AIUM møde i USA i 1970. Andre resultater var en trans-urethral ultralydskanner i 1973 og præsentation af "real-time" ultralydvejledt punkturteknik ved hjælp af en lineær transducer i 1974.

I februar 1974 blev DUDS grundlagt på et møde på Gentofte Hospital og HHH blev valgt som Selskabets første formand. Selv om DUDS ikke fik gennemført at ultralydskanning blev anerkendt som et selvstændigt speciale, blev DUDS anerkendt af specialerne som et vigtigt tværfagligt videnskabeligt selskab og dette samarbejde er fortsat siden. Ultralydskanning og ultralydvejledt procedurer anvendes i stadig flere specialer og DUDS har haft en rolle i de fleste specialer der "adopterer" ultralydskanning, som en del af speciallets fremtid.

I 1975 blev ultralydlaboratoriet på Gentofte Hospital flyttet til det nybyggede Herlev Hospital. Først som en del af Urologisk afdeling H, efterfølgende som en selvstændig afdeling. På Ultralydafdelingen begyndte en stor æra for Hans Henrik og hans team af forskellige yngre "ultralydlæger", en fast ansat ingeniør og et unikt samarbejde med industrivirksomheden Brüel & Kjær. Afdelingen varetog alle

Formanden har ordet

ultralydopgaver i hospitalet, inden for alle specialer, hvilket var en unik konstellation, men ganske naturlig fortsættelse af det store pionerarbejde HHH havde foretaget, og det niveau han havde løftet ultralydskanning til. Ikke kun i Danmark, men internationalt. Utalige artikler og foredrag kom fra Ultralydafdelingen i Herlev, og blev udgivet eller præsenteret rundt omkring i verden.

I 1983, introducerede HHH trans-rektal ultralyd (TRUS) vejledt radioaktiv jod (I-131) seed-implantationsteknik til behandling af prostatacancer (brachyterapi). Adskillige procedurer, udstyr og anvendelser af interventionel ultralyd blev født på Ultralydafdelingen i samarbejde med industrielle partnere, blandt andre, men særligt, den danske virksomhed Brüel & Kjær.

Også forskellige minimalt invasive ultralyd-vejledte behandlingsmetoder blev udviklet, videreudviklet, eller klinisk afprøvet og implementeret fordi HHH havde skabt et uovertruffent miljø for forskning og innovation.

HHH etablerede, sammen med lederne af andre afdelinger på Herlev Hospital, velfungerende tværfaglige samarbejdsrelationer som gjorde Herlev Hospital til et fremsynet og åbent lægefagligt miljø. Patologikonferencerne med Thomas Horn, uddannelsessamarbejdet med radiologisk afdelings Sven Dorph, samarbejdet om gyn/obs interventions ultralyd med ledende overlæge Jørgen Falck-Larsen blot for at nævne nogen af dem. Også leverkirurgen Flemming Burchardt havde, ligesom HHH, fremsynethed og mod til tidligt at lade ultralydvejledte procedurer, intraoperativt, laparoskopisk og transabdominalt komme patienterne til gode.

Hans Henrik med bl.a. professor Saito og Kikke Hagen

Formanden har ordet

Den deraf følgende agtelse og indflydelse for HHH og de øvrige bag denne succes var der i administrative kredse og blandt enkelte kolleger ikke udelt tilfredshed med, og endda omtalt som "De Hvide Elefanter" – åbenbart i en form for ærefrygt fra det administrative parnas side.

HHH var urolog, og en kapacitet for den urologiske afdeling på Herlev Hospital, en glimrende kirurg, der til sin pensionering varetog para-thyreoidea kirurgien. Intraoperativ ultralyd blev anvendt til at lokalisere adenomerne hvis de gemte sig lidt for kirurgen.

Der var en konstant strøm af læger der besøgte Ultralydafdelingen, fra Danmark, Skandinavien og fra resten af verden. Nogle kom for en dag, andre opholdt sig i perioder op til et år. Alle vendte tilbage til deres hjemlande stimuleret og beriget af HHH-miljøet og flere af dem grundlagde ultralydenheder på deres respektive sygehuse efter konceptet de havde oplevet på Ultralydafdelingen. Talrige internationale kontakter blev oprettet ved HHH og læger spredt over flere generationer af ultralydekspertter kan takke ham for betydelige bidrag til deres karriere.

HHH var præsident for flere betydende internationale kongresser. Særligt skal nævnes Verdenskongresen WFUMB 1991, i København, som blev en af de mest succesfulde kongresser i WFUMB's historie med 2100 deltagere fra hele verden. Og den tilbagevendende succes: International Congress On Interventionel Ultrasound, kendt på dansk som "Punkturkongressen", blev afholdt 9 gange på Herlev Hospital fra 1983 til 2006. Et særkende for HHH kongresserne var "live video procedures" som en integreret del af pro-

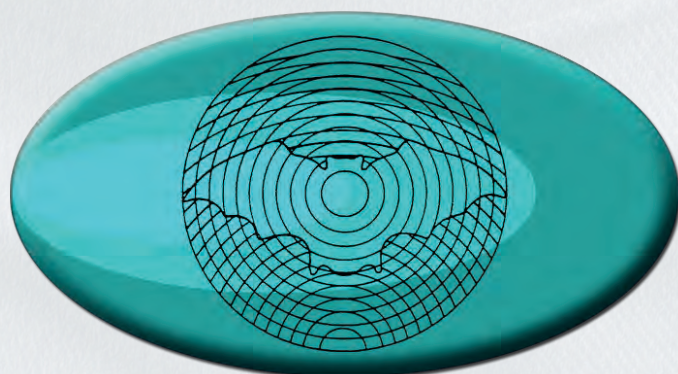
grammet, hvor ultralydvejledte procedurer (nefrostomier, drænager, ablationer, trans-vaginale og trans-rektale biopsier, intraoperative ablationer) blev transmitteret direkte til auditoriet med to-vejs kommunikation.

HHH blev æresmedlem af flere internationale videnskabelige selskaber og modtog adskillige priser for sit arbejde, herunder Novo Award og August Krogh-prisen. Han blev udnævnt til adjungeret professor ved Københavns Universitet og oplevede også den store ære at blive adjungeret professor ved det hæderkronede og et af verdens ældste universiteter, University of Bologna.

Fra DUDS er vores tak til dig kun et fattigt ord. Hans Henrik, hvil i fred.

Vores tanker er med din kone Kirsten og jeres tre børn Jacob, Niels og Trine med familier.

På bestyrelsens vegne,
Bjørn Skjoldbye

Redaktørerne

Kære DUDS medlemmer.

Denne udgivelse er tilegnet Hans Henrik Holms minde såvel som menneske som professionel. Vores tanker går til de efterladte.

I bladet vil i kunne læse en række anekdoter om Hans Henrik fra:

Christian Nolsøe, Thomas Horn, Jørgen Falck Larsen, Jan Fog Pedersen, Søren Hancke, Michel Court-Payen, Torben Lorentzen, Torben Larsen, Shirine Khatrar og Peter Sand Myschetzky.

DUDS hjemmeside har fået en gevaldig layoutmæssig opgradering - vi håber i bliver glad for den nye hjemmeside.

Der er spændende rejseberetninger fra 2 modtagere af DUDS rejselegat.

Vanen tro er der også en ny og spændende quiz samt flere rigtigt gode fremtidige kurser at finde i bladet.

God læselyst.

Thomas H. Andersen og René Rasmussen
DUDS redaktører.

40. 28TH Euroson Congress of the **EFSUMB**
DREILÄNDERTREFFEN OF
DEGUM | ÖGUM | SGUM

26-29 October 2016
 Congress Center Leipzig, Germany

organized by the German Society for Ultrasound in Medicine e.V.

Skal din annonce med i
 næste udgave af
DUDS bladet?
 - skriv en mail til redaktor@duds.dk

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Christian Nolsøe skriver:

Hans Henrik Holm
16.9.1931–24.7.2016

Hans Henrik Holm døde d 24 juli på Gentofte Hospital.

Hans Henrik var mentor for mange, og ven for endnu flere og hans betydning for både dansk og international ultralydsdiagnostik kan ganske enkelt ikke overvurderes.

For mig personligt var Hans Henrik både en uvurderlig mentor og en meget kær ven. Han er uden sammenligning og uden overdrivelse den person, som har haft størst betydning for mit professionelle virke, og jeg er ham uendeligt taknemmelig for den positive indflydelse, han har haft på min personlige karriere.

B-Mode Ultrasound Scanner. Ultralydlaboratoriet, Gentofte Hospital 1967.

Dette gælder dels helt konkret i form af ansættelser samt økonomisk og konceptuel støtte til utallige forskningsprojekter herunder ikke mindst min PhD afhandling samt diverse kongres- og kursusaktiviteter. Men det gælder i ligeså høj grad også på det, man med et af tidens "buzzord" kunne kalde et metaplan. Jeg hentyder hermed til det faktum, at min væsentligste professionelle interesse og – i den udstrækning jeg måtte være i besiddelse af en sådan – ekspertise ligger inden for fagområdet interventionel ultralyd. Altså den overordnede teknik som Hans Henrik har stået fadder til, og som i enestående grad er

knyttet til hans person. Han har fået adskillige rosede prædikater fra alverdens kanter, og det er umuligt for enhver, der kendte ham, eller bare kendte til hans virke, ikke at nikke anerkendende til de to mest markante: Hans Henrik Holm "The Father of Interventional Ultrasound" og Hans Henrik Holm "Dansk ultralyd pioner".

Hans Henrik var æresmedlem af adskillige internationale videnskabelige selskaber og

Hans Henrik udfører UL-vejledt finnålsaspiration med et lineært array med punkturkanal i slutningen af 70'erne.

modtog talrige priser for sit virke bl.a. Novo Prisen og August Krogh Prisen. Han modtog tillige den store ære og anerkendelse at blive udnævnt til adjungeret professor ved Københavns Universitet og honorary professor ved verdens ældste universitet, University of Bologna. Sidstnævnte indtraf efter hans pensionering, og det var en stor oplevelse for ham og Kirsten at modtage denne hæder ved en ceremoni i så højtidelige og historiske omgivelser.

Ved den sørgelige besked om Hans Henriks død modtog jeg qua mit engagement i WFUMB adskillige reaktioner fra internationale ultralydkredse hvoraf her er gengivet enkelte udvalgte:

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

On behalf of the AFSUMB let me pass our deepest condolences on the recent passing of ultrasound legend Prof. Hans Henrik Holm.

To say Prof. Hans Henrik Holm was a "larger-than-life-character" would be an understatement!

He will always be remembered as a great educator and mentor of medical ultrasound verified by his contribution to the field of diagnostic and interventional US. His outstanding style and skills were only surpassed by his incredible positive influence. I and my colleagues have been also inspired a lot from Prof. Holm since his several visits to Taiwan in the early 1980s. I also consider him as my mentor.

God bless him and all of you at this time of sorrow.

Yi-Hong, Taiwan, President AFSUMB

Our condolences (to Danish community) from Brazil and FLAUS!

It is a loss, he was one of the pioneers of ultrasound, and contributed to improve our practice life.

Cristina Chammas, President FLAUS South America

I have just spent the afternoon reading "Diary of a resourceful doctor" and was totally enthralled.

Thank you for sharing this with us.

God rest his soul

Sue Campbell Westerway, President, ASUM

Phyllis and I are deeply saddened to learn of the passing of Hans Henrik Holm. He was a deeply respected colleague and a good friend. We visited the Holms a few years ago while in Copenhagen and enjoyed our time together.

Barry Goldberg, Past President WFUMB

That is a very bad and sad news. I remember prof Holm was a great man and a great scientist. I met him several times since more than 30 years and he invited me in WFUMB 1991.

He was very friendly

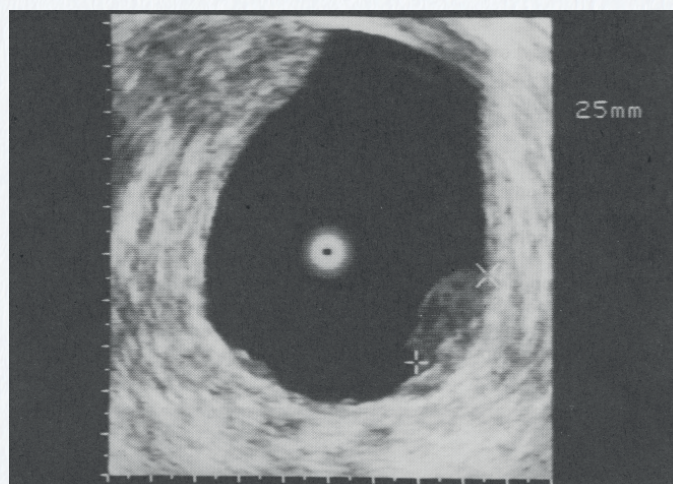
Hassen Gharbi, Tunisia, Past President WFUMB

This is really a sad message, you have sent. In this moment I remember so many meetings, talks and discussions with HHH. It was always interesting and fruitful. He was one of the great pioneers of ultrasound, no doubt and he was an active and deserving member of EFSUMB and WFUMB.

Harald Lutz, Germany, Past President WFUMB

He was one of my very good friends, because only two urologists, he and me, were interested in urology ultrasound in the 1960s in the world. He was a real pioneer in that field.

Hiroki Watanabe, Past President WFUMB

Blæretumor. Trans-urethral ultralyd. 1982.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Thomas Horn skriver:

Hans Henrik Holm (HHH), hos os kaldt Ole Opfinder, var i mange år ansat som leder af Ultralydsafdelingen på Herlev Hospital, og havde derigennem et tæt samarbejde med Patologiafdelingen.

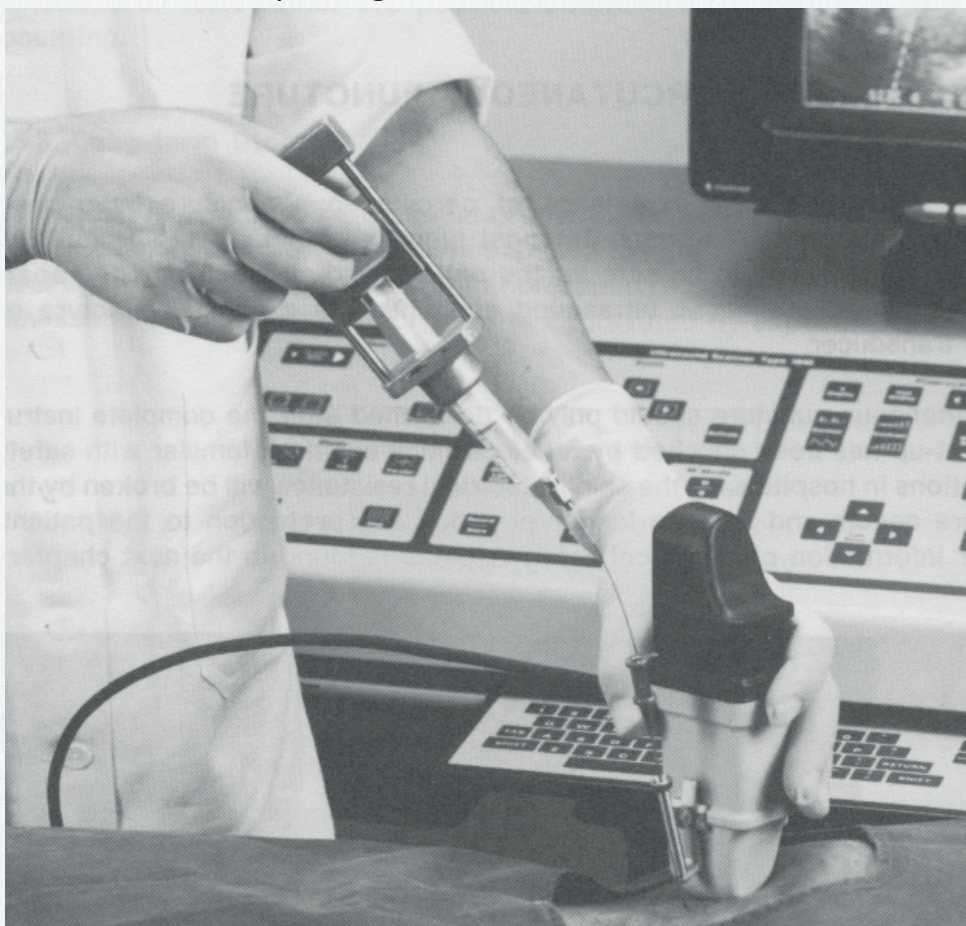
Alle så frem til de ugentlige konferencer, hvor patienter fra så at sige alle afdelinger blev diskuteret. Manglende klinisk opfølgning, undladte prøver og undersøgelser etc blev opdaget til gavn for patienterne. Samtidigt var konferencerne et væsentligt bidrag til undervisningen af både yngre og ældre kollegaer. Det hele foregik i en ånd af ro og humor, hvilket i højeste grad kunne tilskrives HHH.

De internationale kongresser med Verdensry tiltrak læger fra overalt i verden. Dette sammen med den rivende udvikling indenfor optimeret billeddiagnostik som HHH og medarbejdere udførte, gjorde Herlev Hospital til et centrum for ultralydsdiagnostik.

Politiske rænkespil , magtskygge hos læger med personlighedsforstyrrelser, dårlig hospitalsledelse etc. medførte at Ultralydsafdelingen blev nedlagt da HHH blev 70 år. En sørgelig historie, som jeg håber aldrig bliver gentaget, men som jeg med sørgmodighed alligevel må konstatere fortsætter.

Bogen som HHH udgav efter sin pension vidner om en stor humor, men også om en person der er søgende efter løsninger, af og til på genial vis og på andre sider hvor man tænker på Storm P.- vidunderligt!!!! Hvor har vi dog brug for flere mennesker af denne karat - de er sjældne, og djøficeringen af det danske samfund gør det vanskeligere at være "genial".

Mine tanker er hos HHH, som jeg altid vil savne. Desuden går mine tanker til Kirsten og familien som må lide et stort afsavn.

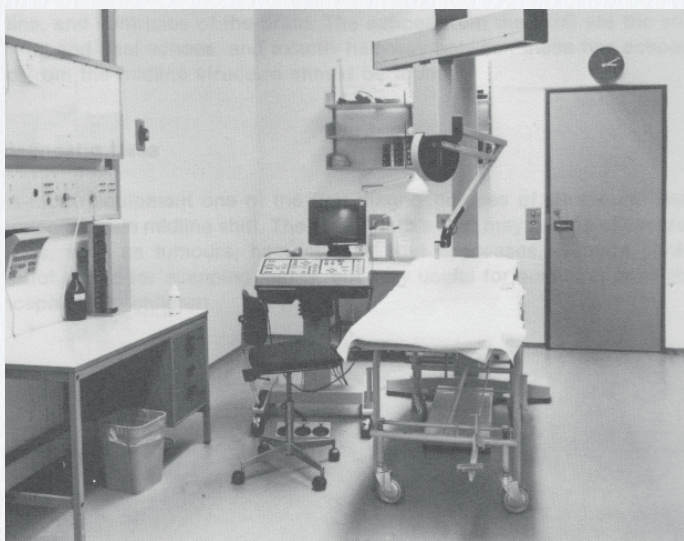
Hans Henrik demonstrerer ultralydvejledt finnåls aspiration med Dual Head Sector Transducer, Type 8529, Brüel & Kjær, 1982.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Jørgen Falck Larsen skriver:

Hans Henrik som jeg husker ham og holdt af i 66 år.

Hans Henrik og jeg lærte hinanden at kende, da vi begyndte på det medicinske studie i starten af 1950'erne. Men vores tætte samarbejde begyndte først rigtigt i 1974, da jeg kom til KAS Gentofte som professor i obstetrik og gynækologi. Hans Henrik var dengang allerede veletableret som leder af ultralyd-afdelingen og en verdenskendt kapacitet. Vi fandt straks sammen og etablerede et samarbejde, som skulle vare mere end tredive år. Det skyldtes dels den voldsomme udvikling inden for ultralyd-diagnostik, dels at vi begge skulle være med til at starte på det nye universitetshospital i Herlev.

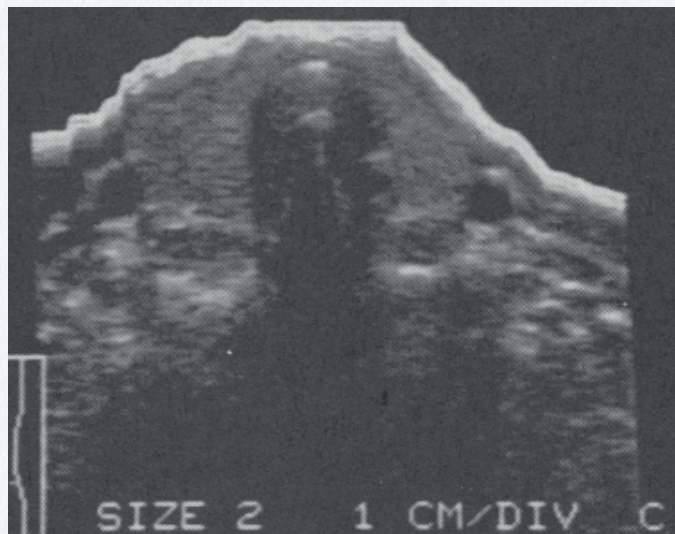

Ultralydrum med Static arm B-mode Ultralydskanner. 1982 Herlev Hospital.

1976 var et spændende år, da det nye hospital åbnede. Vi var indstillet på, at det nye hospital skulle være helt i topklasse, med anvendelse af alle nye teknikker. Her kom ultralyd metoderne stærkt ind i både obstetrik og gynækologi. Hans Henrik og hans mange unge, entusiastiske medarbejdere hjalp os med at indføre de mange specielle undersø-

gelser, både til vurdering af fostres tilstand og til tumordiagnostik. Ved det sidste spillede punkturdiagnostikken en stor rolle.

Hans Henrik tog initiativ til mange symposier med deltagere fra hele verden. Det inspirerede mig til at arrangere tilsvarende symposier indenfor obstetrik og gynækologi samt føtal overvågning.

Ultralyd af Gl. Thyreoidea. Herlev 1982.

Hans Henrik var som bekendt utrolig iderig og konstruktiv og derfor altid spændende at arbejde sammen med. Det gjaldt også for vores samvær udenfor sygehuset. Utallige er de dejlige minder fra hyggelige sammenkomster i respektive hjem og sommerhuse. For Mette og mig har Kirsten og Hans Henrik altid været nære venner.

Hans Henriks evner som festtaler er legendariske. Vi vil i altfald aldrig glemme hans tale i "Peter Plys sprog" ved Torben Larsens disputats fest.

Hans Henrik var et dejligt menneske som vi vil savne.

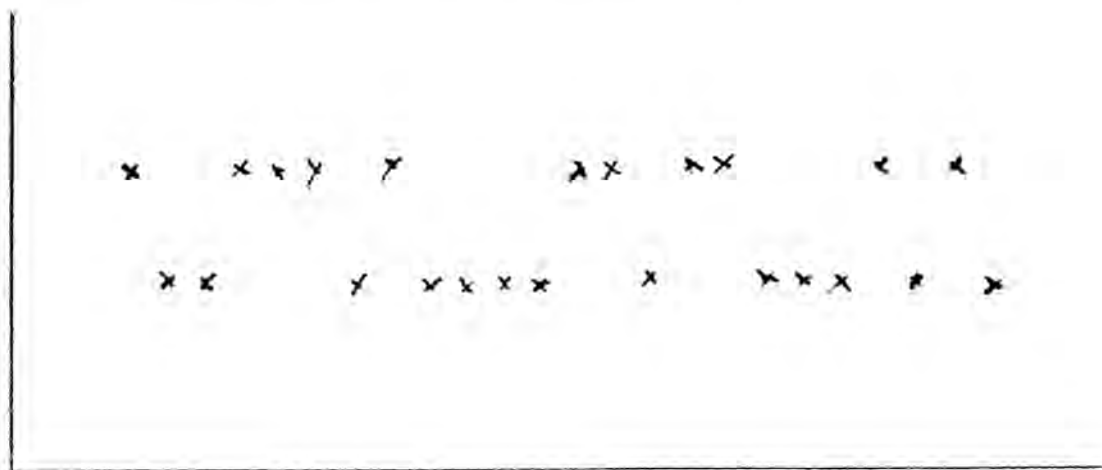
En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Jan Fog Pedersen skriver:

En analyse af hverdagen...

En formiddag først i 70-erne kom Hans Henrik ind på laboratoriet med et stykke ternet A4-papir hvorpå han havde tegnet et koordinatsystem uden benævnelser på akserne. Han tapede det op på lysbilledeskabet og satte et kryds, helt uden at kommentere.

Den følgende tid satte han hver dag et nyt kryds, og efterhånden kom det til at se ud som nedenfor.

Vi var vildt nysgerrige efter at høre hvad det var for et fancy projekt han havde gang i. men han lod sig ikke fritte. Da papiret var ved at være fuldt afsløretede han at:

han havde eftersøgt en lovmæssighed med hensyn til om vores sygeplejerske Lone den enkelte dag havde sit hår sat op eller bar det i en hestehale ned ad nakken!

Jan Fog Pedersen

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Søren Hancke skriver:

Kære Hans Henrik,
Jeg er dig dybtfølt og evigt taknemmelig.

Du er den Hans Henrik, som med inspiration, entusiasme, engagement og venskab har haft afgørende betydning for hele mit professionelle liv.

Du gav mig plads under dine vinger som medlem af "Gentoftegruppen" i Ultralydlaboratoriet, Gentofte Hospital 1971-76. I Ultralydlaboratoriet lærte du os om ultralyd, lærte os lægevidenskab, viste os det fine ved den åbne tanke og handling, du lærte os metoder til udvikling af udstyr og til formidling af kliniske resultater. Altid med humor og latter i forreste række.

Prototype Real Time Linear Array med punkturstyr, Holm HH 1974.

Gruppen var fagligt engageret ud over det vanlige, og du var skaberen og motoren. I en årrække mødtes gruppen hver eneste tirsdag aften; og så blev der talt ultralyd. Sort-hvide 2-D still-billeder var allerede skabt af dig. Men vi skulle videre. Du mødte op med mekanostænger og træhjul og elastikker og tegninger på servietter eller millimeterpapir og de dynamiske gråtone billeder blev skabt, da der kom elektronik ind over. Rulle Marie, som fik

enhver mandlig patient til at skride, når brysthårene satte sig fast i den roterende transducer, blev født i 1975 i industrielt samarbejde med virksomheden Brüel & Kjær.

Med "Gentoftegruppen" fik du skabt et helt enestående, åbent forskningsmiljø. Alle ideer blev fremlagt for alle i gruppen, og alle projekter blev diskuteret i fællesskab. Du skabte en sammentømret gruppe kolleger med homogene mål og midler, og gødede fælles nysgerrighed og entusiasme til løsning af et hav af nye udfordringer. Tekniske udviklinger skulle testes i klinikken, resultaterne skulle publiceres, der blev lavet kurser, og der blev skrevet lærebøger. Du havde en helt enestående evne til at få gruppens medlemmer til at føle sig betydningsfulde.

Det var stort at være med som partner i dit åbne forskermiljø. Jeg ville ønske, at samme grad af frugtbar åbenhed i forskningen vil vinde frem i nutidens lægevidenskabelige miljøer.

De fysiske rammer i Ultralydlaboratoriet var yderst beskedne. Undersøgelsesrummene var små og fyldte. Olivenolie, som var kontaktmidlet mellem transducer og hud, fik luften til at emme af harsk olie. Gruppen havde eet skrivebord, heldigvis med fire hjørner, et til hver. Og en entusiastisk lægesekretær havde sin skrivemaskine i vindueskarmen. Smøger og leverpostej og diktafon i samme hånd; der blev scannet og talt og skrevet til sene eftermiddage. Din særegne dynamik gennemsyrede Ultralydlaboratoriet. Havde vi ikke været udsat for din smittende entusiasme, var vi kreperet af træthed.

Faglig kvalitet var din store ambition også efter udflytningen til Herlev Hospital i 1976. Det organisatoriske lod du helst de andre om. Da Danmark blev udpeget til at være vært

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

for WFUMB's verdenskongres i 1991 var det naturligvis på grund af din markante videnskabelige position indenfor international medicinsk ultralyd, og kun du kunne være kongressens præsident. Du skabte en stor gruppe kongresmedarbejdere; kongressen blev en kæmpe succes.

Tidligt i Gentoftetiden skabte du DUDS. Senere lod du mig bruge tid og engagement i internationalt organisationsarbejde gennem EFSUMB og WFUMB.

Du var en ægte ven og støtte. Du var der, når det kneb med selvtilliden, når Alvoren krævede præstation, når usikkerheden om egen formåen var synlig, når ultralyden stjal privattid. Du holdt os i ørerne. Du uddelte kærlige klap, når du så, at det var nødvendigt, du udtrykte respekt for vores arbejde hvis du mente det. Bag alle dine kvaliteter, professionelle som menneskelige, har du haft din Kirsten, som trofast og stærk livsledsager, der har beundret dig, støttet dig og passet på dig.

Jeg vil huske dine øjne med et evigt glimt af humor, og du elskede practical jokes. Det var ikke til at komme udenom: Ved en eksklusiv og elegant WFUMB reception i anledning af en formel prisuddeling til undertegnede stod du og jeg ved siden af hinanden i vores stiveste puds med blanke jakkesæt, silkeslips, gejlade sko, champagneglas. Du læner dig langsomt mod mit øre og hvisker: "Du har glemt at knappe bukserne"! Jeg fik champagnen i den gale hals, før jeg fangede din joke.

Tak Hans Henrik og Kirsten. Jeg er jer på alle måder dybtfølt og evigt taknemmelig.

Michel Court-Payen skriver:

Professor Hans Henrik Holm: alt skal undersøges!

Jeg var lige startet på Ultralydsektionen på Herlev Hospital hos Professor Hans Henrik Holm og nu skulle jeg i gang med at se, hvad rigtig forskning var. Ultralydsektionen var en del af urologisk afdeling, og det meste af urinvejene var for længst kortlagt med ultralyd og undersøgt som rutine på ultralydsektionen.

Men der manglede en lille del af rørene helt ude i periferien: den distale del af urethra hos mænd! Alt skal undersøges har Hans Henrik formentlig tænkt, så han og Henrik (Nerstrøm) tog fat i mig en tidlig morgen og førte mig ind i et af de mørke ultralydrum. Så snart jeg var indenfor i lokalet hvor eksperimenterne foregik, kunne jeg høre dørene klappe og de to forskere kiggede alvorligt på novicen (mig!). Jeg forstod, at nu ville de føre mig ind på nogle helt nye områder på forsknings uendelige marker!

"Ja jeg vil gerne være med" sagde jeg.

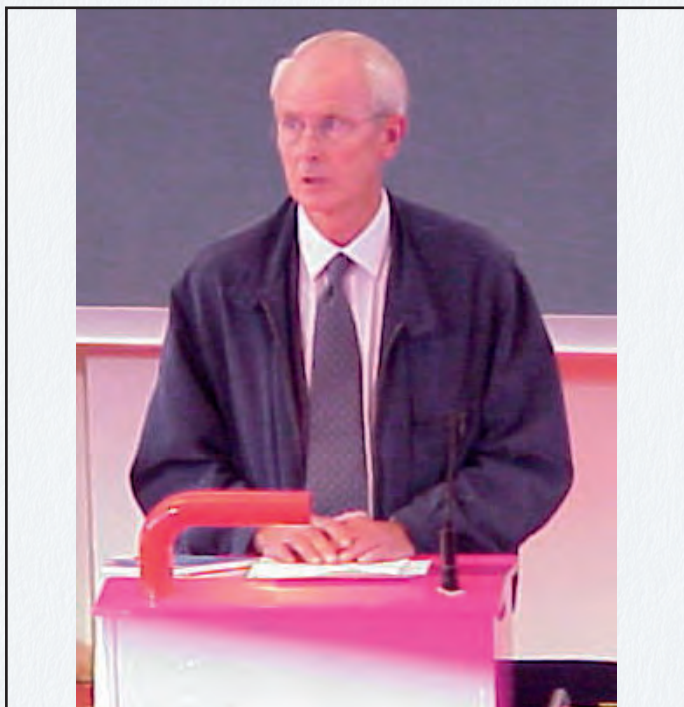
Heldigvis fjernede de den stolen med hullet i midten, som anvendtes allerede på afdelingen til miktionsultralydscanning. Tilbage stod kun et af de højteknologiske redskaber som skulle anvendes idag: baljen!

Selvom der blev scannet ihærdigt og vandhannen i rummet kørte på fuld tryk, blev den balje aldrig våd...

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Torben Lorentzen skriver:

Ultralydafdelingen under Hans Henrik Holm på Herlev Hospital i 1990'erne, i mit tilfælde fra 1990 til 1995, var et fantastisk sted at være ansat. Som jeg husker det, var der en relativt flad ledelsesstruktur med en høj grad af personlig og faglig frihed. Den tillid, som HHH udviste overfor os ansatte medførte helt naturligt, at vi gerne ville præstere vort bedste. Hele afdelingen var præget af HHH's engagement, humor og menneskevarme, hvilket fik os til at føle os som én stor familie. HHH havde godt styr på sin afdeling og dens mange projekter, og der var god opbakning fra ham ved både morgenmøderne såvel som ved frokostmøderne. Den daglige produktion blev oftest gennemlæst af HHH selv, som så efterfølgende kunne tage en faglig samtale med undersøgeren om fx valg af biopsinål ved en bestemt procedure.

Hans Henrik, auditoriet Herlev Universitetshospital

De mange daglige UL-skanninger superviseret af både sonografer og erfarne læger inkl. HHH gav en enestående mulighed for at lære

UL-håndværket og ikke mindst de interventionelle procedurer. Skanningerne blev ofte overværet af mange gæster fra ind og udland, som var en del af afdelingens hverdag. Samarbejdet med Brüel & Kjær medførte en del foredragsrejser, hvor vi skulle stille op til forskellige workshops rundt omkring i verden, hvilket var både nyt og spændende for os unge. Foredragsrejserne gav vigtige faglige kontakter til både UL-kendisser og deres institutter.

Som et resultat af samarbejdsaftalen med Brüel & Kjær, var der på Ultralydafdelingen ansat en ingeniør, som kunne bistå med alskens teknisk support både it-mæssigt og apparatmæssigt, hvilket viser HHH's visionære side. Ikke mindst ved de mange ablationsprojekter var der bud efter ingeniørens snilde til fremstilling af nye prototyper.

Jeg er Hans Henrik Holm dybt taknemmelig for, at være blevet oplært i hans UL-univers. Det har givet mig en enestående ballast og erfaring, og har gjort det muligt for mig dagligt at kunne beskæftige mig med mit store interesseområde: Den interventionelle ultralyd.

En lille anekdote: Ultralydafdelingen havde besøg af et rumænsk lægepar, som var noget generte og tilbageholdende. Den fælles frokost foregik i afdelingens lille kaffestue, og vi havde forinden gemt en elastik i HHH's madpakke (mellem ost og rugbrød). Da HHH efter lang tids tyggeri på "fremmedlegemet" finder ud af, at det må være en elastik, og han er offer for en practical joke, tager han langsomt elastikken ud af munden, og henvender sig til de forbløffede rumænere: "This happens almost every day in Denmark – is it the same situation in your country"? Der bredte sig et forløsende smil hos alle inklusive hos rumænerne, som bestemt kunne bekræfte, at dette også var en del af deres hverdag.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Personlig skrift fra Christian Nolsøe:

Jeg stiftede første gang bekendtskab med Hans Henrik og ultralyd, da jeg som medicinstuderende i 1984 fik lov at have valgfri måned på Ultralydafdelingen på Herlev. Her oplevede jeg et helt unikt miljø både lægevidenskabeligt og kollegialt. En symbiose af klinisk arbejde, uddannelse og forskning der resulterede i en energisk, nærmest vibrerende, international atmosfære, jeg aldrig siden har set overgået, og som desværre heller ikke eksisterer længere. Dette studieophold blev min professionelle "skæbne", og jeg har lige siden haft ultralyd i blodet.

Jeg blev læge i 1986 på et tidspunkt, hvor der var stor arbejdsløshed blandt danske læger, og 6-7000 arbejdede i Sverige. Med stor tillid til egne kvalifikationer tænkte jeg: No problem - men jeg blev klogere! Jeg skrev i omegnen af 100 ansøgninger uden held – og endda ofte uden at få et svar. Hans Henrik ansatte mig ved sin Ultralydafdeling i Herlev

som 1. reservelæge i en forskningsstilling sponsoreret af Astra mhp at udvikle en ultralydbaseret metode til vurdering af arteriosklerose. Jeg tror, han ansatte mig på Søren Torp-Pedersens anbefaling samt sit kendskab til mig ud fra nævnte et-måneders ophold i studietiden. Men han gjorde det ikke bare sådan uden videre: "send en begrundet ansøgning, og jeg vil se på det", lød beskeden. Ikke blot er Hans Henrik en af ganske få, som har læst min ansøgning til ende. Han er den absolut eneste, som har udbedt sig en kopi af det eksamensbevis, man som ny udklækket læge var så rævestolt over. Dette kan lyde som en ubetydelighed, men for mig var det en stor og positiv oplevelse. Tænk her var der en travl og verdenskendt overlæge, som ikke blot ville ansætte mig i et spændende og højt profileret projekt, men tillige viste ægte interesse for lige præcis lille mig, og det jeg kunne tænkes at bidrage med.

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs medlemsblad
- Oktober 2016 -

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

For mig står dette som en af Hans Henriks allerstørste kvaliteter. Han havde øje for den enkelte og udviste ægte interesse uden smålig skelen til, om man var medicinstuderende eller berømt professor fra det store udland.

Aldersmæssigt kunne Hans Henrik have været min far, og jeg vil da heller ikke lægge skjul på, at vores forhold af og til bar præg af dette. Jeg husker således min første rejse til USA februar 1988. Jeg var netop blevet ansat ved Ultralydafdelingen, og Hans Henrik havde næsten samtidigt anskaffet Europas første farvedoppler – en Acuson 128. Inkluderet i købet var en studietur til Acusons hovedkvarter i Silicon Valley samt Doppler kongres i San Diego. Her var Hans Henrik så generøs at invitere mig, den unge håbefulde læge, med – selvfølgelig til min udelte begejstring. Hovedattraktionen, og ham alle kom for at høre, var prof Eugene Strandness fra Seattle, skaberen af moderne carotisstenosevurdering baseret på Doppler. Mit forskningsprojekt handlede også om vurdering af arteriosklerose men baseret på intima-media udmåling og ikke Doppler. Den morgen prof Strandness skulle holde sit stjerneforedrag, syntes jeg, at havnen i San Diego var uimodståeligt indbydende til en længere løbetur, og da jeg træt og svedig returnerede til hotellet midt under Strandness' foredrag, fangede Hans Henrik mig nede ved poolen. "Hvad i alverden. Her bringer jeg dig helt til Californien hvor du kan høre foredrag af en verdens ekspert, og så er du ikke til foredrag?" Hvortil jeg i ungdommelig overmod og i særklasse mangel på situationsfornemmelse svarede. "Mit projekt handler jo ikke om Doppler, og du er jo heller ikke selv derinde"!

Jeg fik en røffel og skyndte mig derind i mit svedige løbetøj. Hans Henrik har aldrig bebrejdet mig dette lille fejltrin, og da jeg ved vores tilbagekomst til Danmark spurgte, om

det ville være upassende, hvis jeg inviterede ham hjem på middag til konen og de tre små børn, svarede han: "Hvornår skal vi komme"? Hans Henrik og Kirsten har været vores venner lige siden.

Hans Henriks ultralydafdeling var ikke kun et 8 til 16 job. Han sigtede højere. Forventede meget af sine ansatte, men tilbød langt mere, og jeg kender ingen, der har fortrudt deres indsats.

Afdelingen varetog alle ultralydfunktioner på Herlev Hospital med undtagelse af kardiologisk skanning, hvor vi dog vi stadig stod for perikardiocenteserne. I fritiden var der høflig "tilbud" om adskillige aftner med projektplanlægning og videnskabelige møder, og ved jule- og sommerafslutning stod den på henholdsvis afdelingsfest i hjemmet på Niels Andersens Vej og udflugt for hele familien til sommerhuset i Udsholt. Ved sidstnævnte udfoldede Hans Henrik sit fantastiske humør og demonstrerede bl a sit store talent som børneentertainer til stor moro for de små medskabninger, der stadig husker høstakken og stranden. (To billeder fra sommerudflugt i 1991)

På det professionelle plan var ultralyd i slutfirserne på Herlev blevet et etableret diagnostisk redskab, og en fantastisk epoke var i gang for Hans Henrik og hans ultralydteam af skiftende yngre læger. "Herlevdrengene" blev vi kaldt og dette inkluderede også de kvindelige kolleger, der var med på holdet. Der var uendeligt højt til forsknings- og innovationsloftet og verden lå bogstaveligt for vores fødder. Hans Henrik havde etableret formelle samarbejdskontrakter med adskillige partnere bl a Brüel & Kjær, Københavns Amt og Svejsecentralen.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Dette var en nærmest mirakuløs symbiose som indebar at forskning, udvikling og undervisning på Ultralydafdelingen gik op i en højere enhed, der tillige var både finansieret og velbemandet. Utallige artikler og foredrag udgik fra Ultralydafdelingen og blev publiceret eller præsenteret kloden rundt. I omvendt retning var der et konstant flow af alskens "ultralydfolk" fra både Danmark og den ganske verden som deltog i de kurser og kongresser Hans Henrik og hans team arrangerede, eller blot kom for at følge den daglige skanning, ofte med særinteresse f.eks. intervention eller prostata. Nogle kom for et par timer eller en dag, andre helt op til et år. Ofte var der både 2 og tre gæster samtidigt. De fleste var novicer, enkelte var selv verdensberømte ultralydseksperter. Uafhængigt af længden blev alle bedt om at skrive en lille hilsen i Ultralydafdelingens gæstebog, og ved siden af deres hilsen blev klistret deres portræt i Polaroid format. Disse gæstebøger er en guldgrube, for den som måtte ønske at skrive medicinsk ultralyds historie. Hans Henrik og hans Ultralydafdeling blev gæstet af de fleste, som var eller blev noget ved "ultralydmusikken". Mangen en ung kollega har haft sommerfugle i maven, når man under intens interesse fra disse gæster udførte en af sine første ultralydvejledte procedurer, mens man på engelsk forklarede, hvad der foregik.

Det der med sproget kunne forårsage forviklinger på forskellige niveauer, hvilket en mandlig patient af afrikansk herkomst fik at opleve på en helt anden, lidt ejendommelig, og formentlig for ham uforglemmelig vis. Baggrunden var den, at en yngre tyrkisk kvinde med puerperal brystabsces skulle have foretaget ultralydvejledt drænage. Der var stor fokus på dette, fordi det var en helt ny og ubeskrevet indikation, og hun var vores kun tredje patient. Proceduren kunne imidlertid

ikke komme i gang, fordi vi afventede tolken, hvilket adskillige af de øvrige patienter på gangen havde bemærket. Efter halvanden times venten er tålmodigheden sluppet op, og vi kører patienten ind på en stue og går i gang under ihærdigt forsøg på tegnsprog. Samtidig ankommer en høj afrikansk mand, henvender sig på engelsk til sekretæren i lugen og bliver bedt om at sætte sig ned. En venlig og observerende medpatient, der mener at have fundet løsningen på vores tolkeproblem, standser en forbipasserende sygeplejerske, peger på afrikaneren og meddeler, at tolken er kommet, hvorefter sygeplejersken beder den afrikanske mand følge med ind på stuen. Hun åbner døren, leder den sorte mand ind med ordene: "tolken er kommet" og går igen. På stuen er situationen den, at tegnsproget har spillet fallit. Den unge tyrkiske kvinde ligger med vildt opspilede øjne, blottet overkrop og to svulmende, gelglinsende bryster, mens hun vildt viftende peger på afrikaneren, ryster energisk på hovedet og råber nogle uforståelige ord. Afrikaneren på sin side er nærmest i panik ved det syn, der møder ham og størrelsen af hans opspilede øjne står ikke tilbage for den tyrkiske kvindes. Den unge læge føler sig heller ikke helt på højde med situationen, men får dog strammet sig op og beder på engelsk myndigt og bestemt den formodede tolk, om han vil være så venlig at oversætte alt, hvad der bliver forklaret for kvinden. Afrikaneren, der næsten ikke formår at fjerne øjnene fra scenariet i sengen mumler spagfærdigt: "what language do you want me to explain it in?". Stadig ikke opmærksom på det ekstremt usædvanlige i at en mandlig sort mand bliver sendt som tolk for en tyrkisk kvinde, mens hun får skannet sine bryster, svarer jeg "I don't know what language and I don't care as long as she understands". Han ser på hende og fremstammer et par

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

uforståelige gloser, der tilsyneladende ikke fremkalder nogen genkendelse, hvorfor jeg afbryder ham med "what language are you speaking". Han ser på mig og svarer: "my own language, Zulu!".

Der – lige der – går det op for mig, at den er helt gal, og den rystede afrikaner bliver venligt hjulpet ud af rummet, mens kvinden får foretaget en vellykket drænage af sin brystabsces under fortsat tegnsprog. Ude på gangen er "tolken" noget ophidset over den usædvanlige behandling og ønsker bare at forlade afdelingen. Ved nærmere granskning viser det sig imidlertid at han er en af patienterne i Hans Henriks private eftermiddagsambulatorium, og tillige er han henvist som privatpatient fra prof Hald mhp transrektal prostatskanning, en undersøgelse han nu ikke føler sig helt tryk ved. Hans Henrik bliver derfor tilkaldt, og efter få minutter er vores afrikanske ven igen helt afslappet og bliver roligt siddende, mens han afventer sin skanning.

Efterfølgende takker han inderligt Hans Henrik for hans myndige indgriben, der reddede situationen. Sådan var Hans Henrik. Altid mand for at redde enhver pinlig eller sågar ubehagelig situation på værdig vis.

Det nævnte privatambulatorium fandt sted hver tirsdag eftermiddag, hvor Hans Henrik ifølge sin kontrakt havde privatpatienter i hospitalets faciliteter med Lis som sekretær og Kirsten som assistent. De samme fine forhold havde nævnte prof Hald og mange andre af hospitalets overlæger. Jo, det var tider, og der var stil over det at være overlæge :-).

Hans Henrik var utrolig gavmild med sin forskning og sin kunnen. Han involverede altid nyankomne kolleger i projekter og hurtigt blev man sendt i byen for at holde et af de mange ultralyd-promoverings-foredrag han ikke selv kunne nå – med slides hjemmefra, forstås. Mit første job i denne kategori gik således til Hong Kong og er endnu en oplevelse, jeg aldrig glemmer.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Utallige internationale kontakter blev på denne måde etableret ved Hans Henriks mellemkomst, og adskillige læger fordelt på flere generationer af danske ultralydseksperter kan takke Hans Henrik for hans bidrag til deres karriere.

Hans Henrik havde et utroligt drive og dette engagement kombineret med hans vindende væsen gik op i en højere enhed ved de mange internationale kongresser, han gennem årene stod i spidsen for. På Herlev Hospital blev der afholdt 9 såkaldte "Punkturkongresser" med Hans Henrik som primus motor og Congress President og op til 300 deltagere og videnskabelige foredrag fra hele verden. Mangen en ny interventionel ultralydteknik er her blevet præsenteret for første gang for internationale kolleger, som har bragt dem med sig hjem og videre rundt i verden. Et højt skattet islæt ved disse kongresser var "live video procedures", hvor real time cases blev transmitteret direkte fra Ultralydafdelingen til auditoriet. At dette også kunne fungere som en slags udstillingsvindue for de kolleger, der udførte procedurerne, kan undertegnede skrive under på. Jeg er således stadig af den overbevisning, at min live optræden med dobbeltsidig nefrostomianlæggelse var udslagsgivende for, at jeg modtog invitation fra Skip vanSonnenberg, og at min familie og jeg dermed fik et uforglemmeligt år i Galveston, Texas. Det sværeste i den forbindelse var at rejse hjem igen og skifte den flotte titel som "Visiting Professor and Director of Ultrasound Section" ud med det mere ydmyge "kursist i radiologisk uddannelsesstilling". Også her var Hans Henrik mig en stor støtte med sin rådgivning, og jeg har aldrig fortrudt mit valg.

Kulminationen på Hans Henriks internationale karriere var uden tvivl ultralydverdenskongressen WFUMB 1991, hvor han var præsident for en af de mest succesrige kon-

gresser i verdensforbundets historie med 2100 deltagere fra hele kloden. (To billeder fra promoveringsfremstød ved WFUMB 1988 i Washington).

Kongressen fandt sted i Københavns centrum med Cirkusbygningen som omdrejningspunkt og satellitaktiviteter på de store omkringliggende hoteller som Imperial, Merkur og Sheraton. Alt hvad der kunne krybe og gå inden for dansk ultralyd, formåede Hans Henrik at få sat i sving, og der går stadig ry af denne fantastisk kongres rundt om i ultralydverdens fjerneste kroge. Resultatet var overvældende målt i såvel graden af succes som cool cash, og DUDS kan takke Hans Henrik og hans team, for den fine økonomiske situation selskabet fortsat befinder sig i.

Ved deltagelse i kongresser rundt om i verden hænder det stadig her 16 år efter Hans Henrik gik på pension, at danske ultralydlæger bliver mødt med ordene: "How is Hans Henrik?" eller "Please, give my warm regards to Hans Henrik. He is such a nice person".

Hans Henrik gik bort i en alder af 84 år. Måske ikke mæt af dage, for han havde trods fremadskridende Parkinsonisme en misundelsesværdig appetit på livet, men så i hvert fald med et bæger, der flyder over af professional og personlig succes samt alverdens laurbær fra hans "peers" over hele den ganske klode. Jeg vil altid huske Hans Henrik som et varm og imødekommende menneske, der mødte alle med ægte opmærksomhed og venlighed og tillige havde en helt fantastisk og finurlig humor.

Mine tanker går til Kirsten og deres tre børn Jakob, Nils og Trine med familier. Jeg ved de vil savne ham inderligt. Det vil jeg også.

Æret være Hans Henriks minde.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Bjørn Skjoldbye skriver:

Det var et privilegium at være ansat på Ultralyd afdelingen på Herlev Hospital. Jeg har ikke ord for hvad Hans Henrik har betydet for mig og mit virke som læge. Jeg har de bedste minder om Hans Henrik og vil i de følgende anekdoter dele et par af dem, i respekt for Hans Henriks faglige og menneskelige egenskaber, og ikke mindst hans humor. Æret være hans minde.

Hans Henrik på en væg i Kina

Hans Henriks centrale rolle i udviklingen af ultralydskannere og ultralydtransducere samt hans ubestridte internationale anseelse havde ført til en samarbejdsaftale mellem det daværende Københavns Amt og virksomheden Brüel & Kjær A/S.

Aftalen sikrede betydelige ressourcer til Herlev Hospital, faktisk et årligt million beløb, samt refusion svarende til en reservelægestilling og en 1. reservelægestilling på Ultralyd afdelingen. Lægestillingerne var en finansieret overnormering således at læger kunne frigøres til forskning og udviklingsarbejde samt varetage uddannelse af de læger fra hele verden der valfartede til Herlev Hospital for at lære, se og opleve interventionel ultralydskanning i det fantastiske miljø Hans Henrik havde skabt. Nogle kom bare forbi, blev inspirerede eller fokuserede på en enkelt procedure. Andre havde lange kliniske ophold og blev "udlærte" i ultralyd vejledte procedurer.

Rigtig mange læger fra hele verden søgte mod Herlev, havde et ophold hos Hans Henrik, og vendte tilbage til deres respektive lande for at etablere en ultralyd afdeling eller en spe-

cialiceret ultralydfunktion.

Dr. Dong fra Kina var en af dem. Efter et ophold hos Hans Henrik tilbage i sen 80-erne var han helt overbevist om effektiviteten af ultralydvejledte procedurer, d.v.s. punkturer, biopsier, drænager - og ikke mindst minimalt invasive ablations teknikker.

Kina var på det tidspunkt stadig noget reserveret overfor alt for mange vestlige ideer på en gang, for nu at sige det mildt. Centralkomiteen i det kommunistiske Kina viste sig dog mere fremsynet end Region H har været efterfølgende - så da Dr. Dong tog tilbage til Kina fik han overbevist de rette vedkommende om at Beijing skulle have ultralyd afdeling ligesom i København. Han fik omgående bevillinger til at gå i gang - og den dag i dag er afdelingen på det store People Liberation Army Hospital 901, stadig toneangivende internationalt.

Afdelingen var startet som et kopi af afdelingen på Herlev, men havde udviklet sig under Dr. Dongs ledelse til en afdeling med egen anæstesifunktion, operationsstuer og opvågningssektion samt mere end 30 high-end ultralydskannere. Der foregik dagligt adskillige mikrobølge ablationer af forskellige tumorer, under vejledning af ultralyd, enten transabdominal- eller laparoskopisk, samt et stort antal drænager og biopsier.

Jeg besøgte afdelingen for 5 år siden. Dr. Dong havde trukket sig tilbage som leder af afdelingen, men var fremødt i anledning af besøget fra en læge fra Hans Henriks Afdeling.

De to yngre professorer Dr. Liang Ping og Dr. Yu som modtog mig og viste mig rundt, kendte jeg allerede. De havde begge haft et års

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

ophold hos Hans Henrik mens jeg var 1. reservelæge på afdelingen. De mødte mig i den gigantiske og travle forhal til hospitalet, og vi tog elevatoren op i den store bygning. Da vi trådte ud stod vi stadig i Kina, men på endevæggen var der opsat en stor indrammet sort-hvid fotostat af Hans Henrik der fra sit portræt kiggede ud på alle der ankom, og som var det første man så, da elevatordørene gik op.

Dr. Dong kom mig i møde og med Hans Henrik i baggrunden, og mine to søde veninder Yu og Ping ved min side følte jeg mig helt hjemme. Dr. Dong fortalte mig at fotostaten af Hans Henrik havde fulgt hans afdeling siden han – efter opholdet i København – fik tilladelse/ordre til at grundlægge den. En opgave man må sige han har løst.

Hans Henriks billede vil byde velkommen på afdelingen i Kina mange år endnu. Det er jeg sikker på. Dr. Dong og hans efterfølgere lægger ikke skjul på den betydning Hans Henrik har haft for dem og deres patienter – og også vil have det i fremtiden. En produktiv respekt for en stor læge og videnskabsmand. – Noget der burde mane til eftertanke hos dem der befolkede centralkomiteén i Region H da man nedlagde Ultralydafdelingen på Herlev Hospital.

Hans Henrik i Saudi Arabien

Samarbejdskontakten medførte også at Hans Henrik rejste verden rundt og med foredragsvirksomhed der kunne understøtte udbredelse og klinisk anvendelse af ultralydskanning og interventionel ultralydskanning på verdensplan.

Denne fortælling foregår i første halvdel af 90-erne.

Den Danske Ambassade i Riyadh var på det tidspunkt nybygget. Beliggende i en sammenhængende enklave sammen med de andre Skandinaviske ambassader i Saudi Arabien i hovedstaden Riyadh. Moderne dansk arkitektur i smuk forening med arabisk byggestil, som blev en stilfuld kullise til Hans Henriks foredrag, med titlen Interventional Ultrasound.

Brüel og Kjærs repræsentant i Saudi Arabien, Mohammed El-Rass, havde sammen med den Danske Ambassade sendt stilfulde invitationer ud til udvalgte læger på de toneangivende hospitaler. Fremmødet var overvældende. Mere end 100 læger var samlet i Den Danske Ambassades store aula med det centralt placerede springvand midt i det lyse marmorgulv. Stolerækkerne var opstillede på hver side af springvandet som blev slukket for ikke at overdøve Hans Henrik der talte til forsamlingen fra en talerstol flankeret af to store lærreder.

Hans Henrik havde udvalgt lysbillederne omhyggeligt inden afrejsen. Det gjorde Hans Henrik altid. I sit forkontor havde Hans Henrik et skab med dobbelt skydelåge. Når en låge blev skudt til side tændte en baggrundsbelysning og lysbilleder i tusindevis kunne betragtes emne grupperet. Lysbillederne var placeret i metalrammer der kunne skydes frem og tilbage så emnet kunne overses og de rette "skud" til formålet udvælges.

Dobbelt projektion. Altid. Intet mindre. Et stærkt præsentationsværktøj som Hans Henrik mestrede. Den gang var spørgsmålet ikke om man brugte Mac eller PC. Det var om man

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

brugte karruseller eller lige slæder til lysbillederne. Hans Henrik brugte de lige. Ambassaden brugte karruseller. Så vi måtte ”konvertere”. Dvs. sørge for at flytte lysbillederne så de dels vendte rigtigt og dels blev sat i samme rækkefølge i begge karruseller. Det lykkedes, lyset blev dæmpet og foredraget gik i gang rettidigt.

Selvfølgelig kom alle, men ikke alle kom til tiden. Hvis rang og stand tillod det gik de sent ankomne frem og fandt en af de få frie siddepladser selv om det forstyrrede lidt.

De fleste sent ankomne opfyldte ikke denne lokale afbrydelses ret så de blev stående bag stolene og springvandet, der nu var spejlblankt og i niveau med det flotte marmor gulv, med en skiftende overflade i genskinnet fra Hans Henriks skiftende lysbilleder. Rigtig flot og god stemning. De fremmødte var meget opmærksomme. Hans Henrik havde dem så at sige i sin hule hånd, fagligt, præsentations teknisk og menneskeligt.

I slutningen af den første karrusel ankom chefteknikereren fra den medico-tekniske afdeling på det store og ansete King Faizal University Hospital. En central beslutningstager, faktisk lidt af en Cæcar, der kunne vende tommelfingeren opad eller nedad, ved apparaturanskaffelser til det vigtigste hospital i Saudi Arabien.

Chefteknikereren havde pondus - og ikke usædvanligt - var iført traditionel arabisk klædedragt, arabisk hovedbeklædning og sandaler. Da det stående publikum så ham veg de til side og gav plads til han kunne gå frem mod sidepladserne. Han gik frem mens han spejdede efter en siddeplads til siderne – og gik derfor intet anende lige ud i fontænen og stod der med begge fødder under vand mens

han holdt op i sin kjortel som var godt våd forneden. Der lød også et par arabiske eder. Hans Henrik stoppede selvfølgelig og han og alle andre så på den nytilkomne vandgænger. Ambassade personalet skruede op for belysningen og den stakkels mand stod i centrum af det hele og slog ud med armene så godt han kunne uden at slippe taget i sin våde kjortel.

Situationen var lidt anspændt for man kunne mærke den begyndende fnisen blandt publikum ikke kunne holdes tilbage og ville bryde ud i en lårklaskende latter – og dermed en ufrivillig latterliggørelse af den stakkels mand.

Hans Henrik afvæbnede situationen med humor da han fra talerstolen tørt sagde

”Even we are in The Middel East - none of us can walk on the water!

Please give a seat to this gentleman.”

Den store latterliggørelse var afværget og publikum kvitterede med en klapsalve. Den uheldige vandgænger smilte endda da der blev rykket lidt rundt så han fik den sideplads og oprejsning hans stand og rang fortjente.

Under resten af Hans Henriks lektion var stemningen ligeså god som før optrinet og ved den efterfølgende reception i ambassadørboligen var stemningen ganske opløftet.

Dels på grund af Hans Henriks fantastiske præsentation og dels fordi der var to slags buffet, den officielle overdådige i stuerne med lækre arabiske retter, frugtjuice og kildevand - og så den uofficielle i det tilstødende køkken hvor de danske drikkevarer var meget populære.

Jeg kan ikke lige huske hvilken buffet Hans Henrik forsynede sig fra, men han stod en del

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

ude i køkkenet, blandt andet sammen med chefteknikeren fra King Faizal University Hospital, som efterfølgende vendte tommelfingeren opad da hospitalet indkøbte en ultralydskanner til interventionel ultralyd af Brüel og Kjær.

Hans Henrik og Kirsten

Så blev det torsdag og Hans Henrik holdt den arabiske week-end sammen med sin hustru Kirsten i Jeddah inviteret af Mohammed El-Rass som havde arrangeret en udflugt til et beach-resort midt på den Saudi Arabiske kyst mod Det Røde Hav.

Mohammed var en særdeles aktiv vært og han insisterede på at give Hans Henrik og Kirsten en sejltur med hans lille hurtige katamaran (Hobie-Cat). Katamaranen har ikke har noget dæk, men kun et udspændt net mellem pontonerne til de ombordværende. Alle skal være med til at give båden balance når skødet strammes og vinden giver båden høj fart samtidig med den krænger. Mohammed havde "no problem" som standard kommentar til alle slags udfordringer – og det var også

svaret til Kirsten og Hans Henrik da de naturligt nok kunne forestille sig forskellige scenarier mens de lidt tilbageholdende kravlede om bord på katamaranen i vandkanten af Det Røde Hav.

Mohammed var dygtig til alle former for vandsport. Så man var såmænd tryk nok ved at have ham ved roret. Han havde dog en anden opfattelse af begrebet "moderat hastighed" end Kirsten og Hans Henrik.

I rum sø, efter adskillige kryds hvor det især gik ud på ikke at få bommen i hovedet i vendingerne, og oplevelsen af den næsten flyvende katamaran, med vindstøj og travhed med at holde sig fast - endte turen som et af de forudsete scenarier.

De kæntrerede i høj fart, og Kirsten, Hans Henrik og Mohammed blev kastet ud i bølgerne. Katamaranen vendte rundt og vuggede i bølgerne med mast og sejl næsten vinkelret ned mod havbunden. Der var heldigvis ingen personskader så Mohammed, Kirsten og Hans Henrik bruge alle kræfter og deres vægt sammen for efter flere forsøg at få vendt hele katamaranen og komme i land - en oplevelse fra Saudi Arabien rigere.

"Og vi kunne heller ikke gå på vandet" som Hans Henrik sagde til mig da vi længe efter talte om turen.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Torben Larsen skriver:

Hans Henrik Holm – enkelte af hans mange fortjenester!

Hans Henrik blandede sig ikke meget i ens gøren og laden. Ikke således at forstå, at han ikke interesserede sig for, hvad man lavede, men udbuddet af opgaver i afdelingen var så omfattende, mangeartede og inciterende, at det måske heller ikke var nødvendigt. Men én af hans første udsagn jeg husker var – ”vær opmærksom på, at der må ske noget nyt hver dag”. Kort sagt mente han dermed, at man skulle lade sin undren og fantasi konstant have frit løb, for at udvikle nye metoder - eller til at skabe udvikling i forskellige sammenhænge.

Fortjenesten for at grundlægge og fastholde et sådant miljø var helt og holdent Hans Henriks. Baseret naturligvis på de mange muligheder og nytteværdien af ultralyddiagnostik, men også på hans evner for og indsigt i samarbejde med de kliniske afdelinger.

Dette samarbejde var i høj grad en følge af Ultralydafdelingens vilje til at yde en service, der syntes oplagt, hvilket bl. a. vil sige, at der stort set ikke var ventetider på ultralydundersøgelser. Afdelingen fungerede hver dag indtil undersøgelsesbehovet var tilfredsstillende og undersøgelsesresultater blev leveret umiddelbart – dels til patienten og dels til klinikerne, der havde ordineret undersøgelsen. En rutine som ofte blev problematiseret og diskuteret, når nye kolleger blev ansat på de kliniske afdelinger. De blev dog hurtigt overbeviste om det hensigtsmæssige i denne måde at drive diagnostik på, af simpel erfaring, og af deres seniorer ledende overlæger. Ofte mødte en Poul Riis, en Helge Baden eller en Jørgen Falck Larsen og flere op på Ultralydafdelingen sent på eftermiddagen med en

”diagnostisk nød”, som i flere dage havde været en udfordring i den pågældende afdeling, for at høre, om vi kunne hjælpe. Patienten var ikke længere væk, end det tager at køre fra f.eks. 10. til 4. sal og ofte kunne en sådan tilsyneladende kompliceret sag løses på 10-30 min. evt. suppleret med en mikroskopisk diagnose der kunne foreligge efter et par timer, hvis en Thomas Horn også var til stede, hvad han ofte var.

Tænk at opleve at samarbejde under så rationelle og inciterende omstændigheder. Fortjenesten er Hans Henriks.

Afdelingen var multifacetteret. Først og fremmest var den patientrelaterede diagnostiske del, uden de store sværds slag veltilrettelagt. Således blev en meget stor del af undersøgelserne, som noget nyt, udført af trænede meget kompetente sygeplejersker og jordemødre, som også informerede patienterne i forbindelse med undersøgelserne. Lægen ”svævede over vandene” og lavede de invasive indgreb eller samarbejdede med sonograferne ved udfordrende cases.

I forbindelse med de utallige sparerunder, som Herlev Sygehus (som så mange andre sygehuse) blev præsenteret for, fik man øje på Ultralydafdelingens ”glans”. Man havde der tid til at afholde Internationale kongresser i stribevis. Afholde nationale og internationale kurser. Publicere et antal videnskabelige artikler, disputatser og Ph.d.er. Rejse jorden rundt utallige gange for at holde foredrag. Modtage kolleger fra fremmede lande (1-10 dagligt året rundt). Samarbejde med private firmater osv., osv. Så måtte der kunne skæres i budgettet! Sygehusledelsen foranstaltede derfor (ved eksternt institut), efter ordre fra amtsforvaltningen en Benchmarking imellem Ultralydafdelingen og fire andre tilsvarende direkte patientrelaterede funktioner her i landet. Ultralydadafdelingen kom ud med

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Transurethral ultralydskanning med Type 1850 Brüel & Kjær.

meget flotte og de bedste tal, på trods af de mange andre funktioner (som ikke blev prisat), der lå i afdelingen. Man kunne derfor vanskeligt nedlægge afdelingen i den anledning. Fortjenesten er Hans Henriks.

Men der var i stigende grad et pres på afdelingen, som også skærpede indsatsen og nødvendigheden af udarbejdelse af en strategisk forholdsplan til sygehusledelse, embedsværket i Københavns Amt og det politiske niveau. Sygehusudvalget aflagde, efter eget ønske, afdelingen besøg flere gange for at opleve, hvad der var det særlige ved afdelingen med udadvendtheden - internationale møde og kontakter, samarbejdet med private virksomheder, der tilførte store resurser til Herlev Sygehus osv.

Hans Henrik orkestrerede med stor begejstring sådanne møder, således at ikke "et øje var tørt".

Lige netop denne dag, var der rigtig mange patienter "linet op". Lægerne underholdt entusiastisk med deres igangværende forskning. Og Hans Henrik sluttede af med et basalt foredrag, som skulle illustrere hvordan et ultralyd billede blev til, foran sundhedsudvalget og dets formand – Skotte Hansen. Hans Henriks illustrerede billedtilblivelsen ved hjælp af en "defokuseret" projektor, der sendte et lyd billede ud i lokalet. Et par meter foran apparatet førte Hans Henrik en pegning i sigende hastighed lodret ned foran lyskeglen og opbyggede således et virtuelt billede bestående af linjer i luften, som så helt tilfældigt var en Skotte - som han udtrykte - og som alle naturligvis kunne se – meget morsomt!

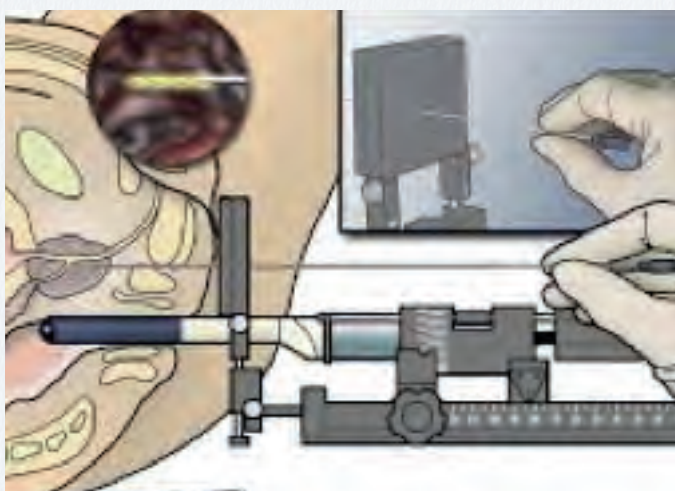
Det faglige, det pædagogiske og det humoristiske havde til stadighed et udviklende og harmonisk samspil. Fortjenesten er Hans Henriks.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Shirine Khattar skriver:

Hans Henrik Holm var en meget varm, tolerant og omfavnende person. Hvor man kom fra f.eks., hvis ikke man var født og opvokset i Danmark, syntes han kun var spændende og det gav tit anledning til konversationer, hvor han spurgte meget interesseret til den kultur der havde været med til at forme en, og hvordan man kunne få det bedste ud af de forskellige verdener man nu var og havde været en del af.

Jeg er født og opvokset i Libanon og cand. med fra KU. Jeg blev ansat på Ultralydafdelingen hos HHH i august 1990, og ca. 3-4 år efter blev Tri Nguyen (AKA 1-2-Tri) fra Vietnam ansat. Som den daværende nyeste læge, skulle Tri, i den første tid, superviseres af en af os andre som havde vagt.

TRUS-vejledt I-131 Seed Implantation i prostata.
Holm HH 1983.

På dagen for denne lille anekdote, fik Tri at vide at hans næste patient var klar, Tri gik ind på stuen for at klare opgaven. Kort efter, kom han ud og så lidt perplex ud mens han gik tilbage til kontoret. Da jeg havde vagten denne dag kom Tri til mig og sagde at patienten i stue X var lidt udfordrende, og ikke ville skannes af Tri. Okkayyy, sagde jeg, kom lad os gå

sammen ind til ham.

Patienten, som vi kalder for hr. Y, var en ældre herre af robust bygning, som skulle udredes for mavesmerter såvidt jeg husker. Jeg kommer ind, introducerer mig selv, og informerer ham at jeg er den vagthavende bagvagt som nu skal skanne ham. Nej, nej, nej, nej....siger han ret højt, jeg har bedt om en rigtig læge.... Lidt forbavset spørger jeg ham hvad han mener? Jamen, siger han, jeg vil ha' en mandlig, høj, lyshåret læge, kunne jeg ikke skaffe det?

Hvad sker der i denne verden? Hvor svært er det at finde en rigtig læge i Danmark? (og den gang havde vi endda ikke den raceorienterede debat som vi har nu :-))

Han ville ikke skannes af sådan nogen som os... Han var højlydt, så jeg valgte at hente HHH, som, selv om han var gråhåret, var mandlig, høj, og professor.

HHH gik ind på stuen, efterfulgt af både Tri og mig. Han hilste pænt på hr. Y, som ved synet af HHH udtrykker sin tilfredshed med situationen.

Hans Henrik med Vibeke Storm Rasmussen

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

HHH, siger ; hr. Y, De skal vide at jeg har stor tiltro til, og er meget stolt af alle mine læger, så jeg forstår ikke helt deres stillingstagen.

Hr.Y udbryder, hvad siger De hr.professor? Læger? Sagde de læger? Kig Dem omkring! Det vrimler med grønlændere og pakistanere her!!

Det var svært ikke at se komikken i situationen og HHH spurgte derefter hvor hr. Y selv kom fra? Færøerne sagde han...HHH kiggede på os med et glimt i øjet og sagde: jeg tager det herfra, tak til jer.

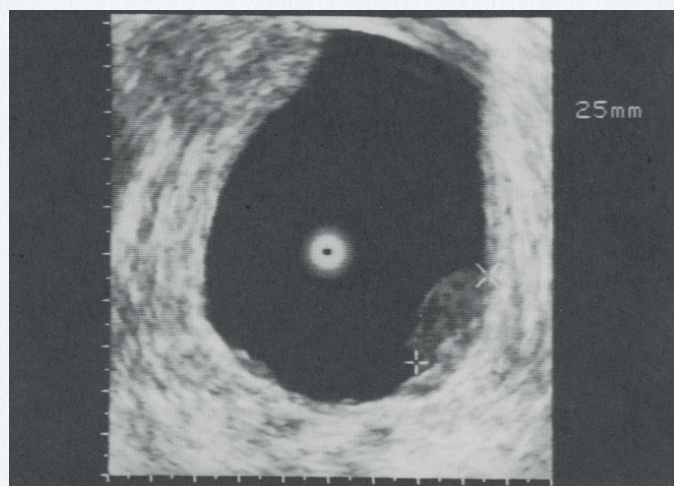
Min ansættelse på Ultralydafdelingen, var, uden sammenligning min bedste nogensinde. Der var plads til alt fra akademisk udfoldelse, til daglig humor, international vingespredning, og stor tiltro til medarbejdernes kunnen og potentiale. Jeg tror at alle vi discipler vil bære ånden videre, simpelthen fordi vi ikke kan lade være.

Af hele hjertet tak Hans Henrik.

Peter Sand Myschetzky skriver:

HHH's ultralydafdeling på Herlev Hospital, var enestående i denne Verden.

Det faglige niveau var ekstraordinært, og det menneskelige niveau var unikt. Derfor kom utallige internationale gæster for at lære. Afdelingen summede af ideer, projekter, nyt udstyr bl.a. farvedoppler og mange nye geniale ultralyd prober, som var konstrueret i samarbejde med Brüel og Kjær. HHH's iver for at vise hvad man kunne, førte til mange filmproduktioner og foredrag, som derfor tiltrak mange læger udefra, efter de havde set og hørt dem på internationale kongresser. Vi unge læger, som HHH kaldte "De Unge Løver", der var så ubeskriveligt heldige at være ansat på afdelingen, blev nærmest båret frem, lærte en masse på kort tid bl.a. af de dygtige sygeplejersker og radiografer der underviste os i praktisk brug af skannere og skanningsteknik. Dem skylder vi også megen taknemmelighed og respekt. Det lå i luften at vi også blev inspireret til at lave projekter. Der var implicit at HHH også forventede flid og høj kvalitet. Respekten for ham var der altid, men på en dejlig næsten familiær måde. Det var humoren og det altid glade sind der var drivkraften, nærmest som et "enzym" i en kemisk proces.

Blæretumor. Trans-urethral ultralyd. 1982.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

Mangen en glad sommerfest blev holdt i HHH's og Kirstens vidunderlige sommerhus, hvor sammenholdet og humoren blev plejet.

Mange af os blev sendt ud i Verden for at fortælle og demonstrere alt det nye, som blev lagt i vores hænder. Vi blev altid modtaget som prinser og prinsesser, der blev ekstremt feteret, dels fordi vi kom fra den Verdensberømte afdeling og dels fordi vi havde det nyeste af det nye inden for ultralyd diagnostik med os – både teknik og erfaring, noget alle gerne ville have. Det blev til en uvurderlig gave for os alle – vi fik set dele af Verden vi ellers ikke ville have set. Vi fik utallige internationale venner, som de fleste af os stadig har jævnlig kontakt med.

Humoren var der altid!

En onsdag i foråret 1987, havde en af kollegerne fødselsdag og gav frokost i det lille kafferum vi havde på afdelingen.

Frokosten bestod af laks og rejer og hvidvin. En gæst fra Sacramento, Californien kom ind – han var målløs over at vi drak vin på Hospitalet, hvortil HHH svarede prompte: ” Det får vi altid om onsdagen” – sådan!

Lidt senere på året var der et par unge japaniske læger på besøg. De var ekstremt høflige og gav deres visitkort mellem fire fingre på to udstrakte hænder. Da de senere skulle med HHH to etager ned med elevatoren, så viste HHH dem at der på touch-knappen til elevatoren var et skilt med en behandsket hånd med en streg over. Det var naturligvis for at vise at man ikke skulle have handsker på for at betjene knappen, men HHH bildte gæsterne ind at man ikke måtte bruge hænderne, men i stedet skulle bruge næsen! Smilet var stort, da man senere så dem bruge næsen når de skulle op eller ned!

PSM: ”min yngste datter Alexandra med Sally og Hans Henrik. Min hustru Rebecca i midten. I baggrunden øverst th. kollega Kikke Hagens mand Ingolf Gabold og overlæge Torben Larsen”.

En UL-pioner er gået bort: anekdoter om Hans Henrik Holm

En dag, opdagede HHH, at når man kom med et UL-apparat og holdt over en speciel sensor i gulvet, så kunne man få en elevator til "specialtransport" – i stedet for at skulle stå i kø, når man skulle op eller ned. Et stort bundt nøgler virkede også! Men HHH's skuffelse var stor, da han efter timers arbejde i sit værksted, hjemme i kælderen på Niels Andersens Vej, havde savet en tynd jernplade ud, som han havde placeret under inder sålen i sin sko og opdagede, at det ikke virkede. Sådan en oplevelse var rent "ØV" for ham, og man kunne se hans ærgrelse over at en genial ide, ikke virkede! Men HHH gav ikke op! Han fik senere konstrueret en tynd metalplade der virkede. Den passede lige i hans kittellomme. Denne opfindelse, har jeg siden erfaret, blev anvendt dagligt, til han gik på pension. Selv i sit otium, efter at Parkinsons sygdom havde ramt HHH hårdt, var humoren der, og en dag jeg var på besøg på Vilvordevej, så sagde han: "My – prøv lige at føle på mit knæ – jeg tror jeg har fået en Bakercyste!" – og så var det ventilen til hans kateter pose – og da han vidste, at han havde fuppet mig, så kom der et stort dejligt grin, som jeg sent glemmer!

Da HHH var ekstremt påvirket af sin Parkinsonisme, fandt han ud af på internettet, at, hvis han dansede til Louis Armstrongs musik, minimerede han sine symptomer, og det kan bekræftes, idet jeg har set ham danse med Sven Dorphs hustru, Charlotte Schrøder, totalt upåvirket af sin sygdom!

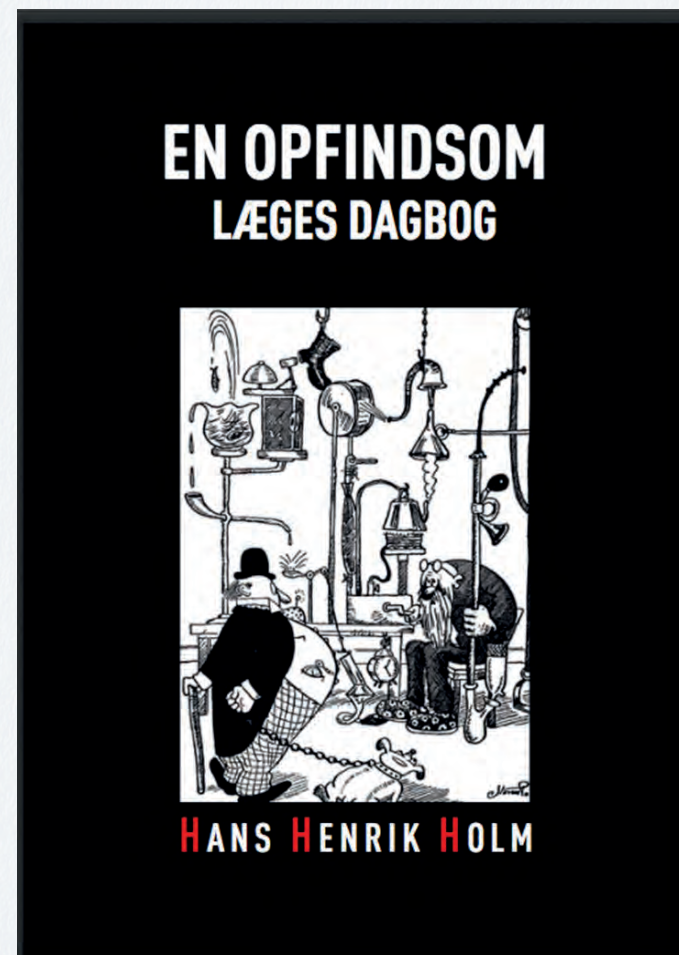
Hans humor og positive tanker kunne bare ikke standses, før de sidste måneder inden HHH "rejste" videre.

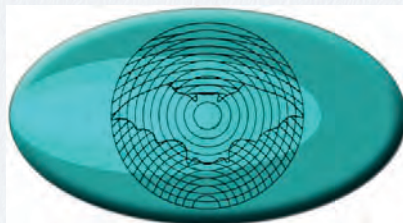
De der ikke har læst HHH's bog – "En Opfindsom Læges Dagbog" – har mange gode grin til gode. Og det at grine eller smile af alle de gode glade stunder HHH-stod for, er medicin

mod sorgen, ved at han ikke er her længere. Men HHH er her stadig – i alle de fine, intelligente, professionelle, humoristiske og glade minder.

Bogen kan i øvrigt købes på internettet, eller downloades på enten Dansk eller Engelsk.

I Taknemmelighed,
Peter Sand Myschetzky

DUDS Efterårsmøde

11. November 2016

Odense Universitetshospital

Forhallen ved Højhus – Tag elevator til 2. sal, "Penthouse"
Afdeling L & Radiologisk mødelokale - Til højre for elevator

Program

Kl. 12.30 - 12.55: **Sandwichs og sodavand**

Kl. 12.55 - 13.00: **Velkomst** v/Ole Graumann

Kl. 13.00 - 13.20: **René Rasmussen:** Bioptering af nyretumorer: En sikker procedure?

Kl. 13.20 - 13.40: **Thor Bechsgaard:** Sammenligning af Doppler og vektor ultralydhastigheder i de proximale dybe vener på underekstremiteterne hos raske frivillige

Kl. 13.40 - 14.00: **Mia Østergaard:** Valideringsstudie af simulations-baseret tests indenfor abdominal ultralyd

Kl. 14.00 - 14.20: **Camilla Aakjær Andersen:** Hvordan undersøger vi brugen af ultralyd i almen praksis?

Kl. 14.20 - 14.50: **Pause**

Kl. 14.50 - 15.10: **Lars Bolvig:** Klinisk ultralyd – opdatering fra CECLUS

Kl. 15.00 - 15.20: **Kristian Wemmelund:** Ultrasound and haemodynamic assessment in a porcine model with pleural effusion

Kl. 15.20 - 15.40: **Søren Rafael Rafaelsen:** Shear wave elastografi ved strålebehandlet c prostatae

Kl. 15.40 - 16.00: **Jesper R. Davidsen:** Lungeultralyd ved interstitielle lungesygdomme

Kl. 16.00 - 16.05: **Afslutning**

**Mødet er gratis, men af hensyn til traktementet bedes I tilmelde jer.
Tilmelding til: olegraumann@dadlnet.dk**

AMEE Barcelona 2016 - en rejseberetning

Af stud.med. Liv Dyré

AMEE (An International Association for Medical Education) er en international konference i Medicinsk Uddannelse, som afholdes hvert år i august måned og som har ca. 3.000 tilmeldte fra hele verden. To dage før konferencen starter afholdes der et udvalg af præ-konferencer kurser, som kan præsentere nye i feltet til forskning i medicinsk uddannelse, eller tilbyde indblik i andre forskningsmetoder end dem forskere normalt gør brug af; fx Kvalitativ forskning eller brugen af særlige teorier såsom G-teori. Selve konferencen er tre dage lang, og programmet inkluderer både workshops, oral presentations og poster sessions. I år var mit andet år på AMEE, men det første år hvor jeg selv skulle præsentere en poster.

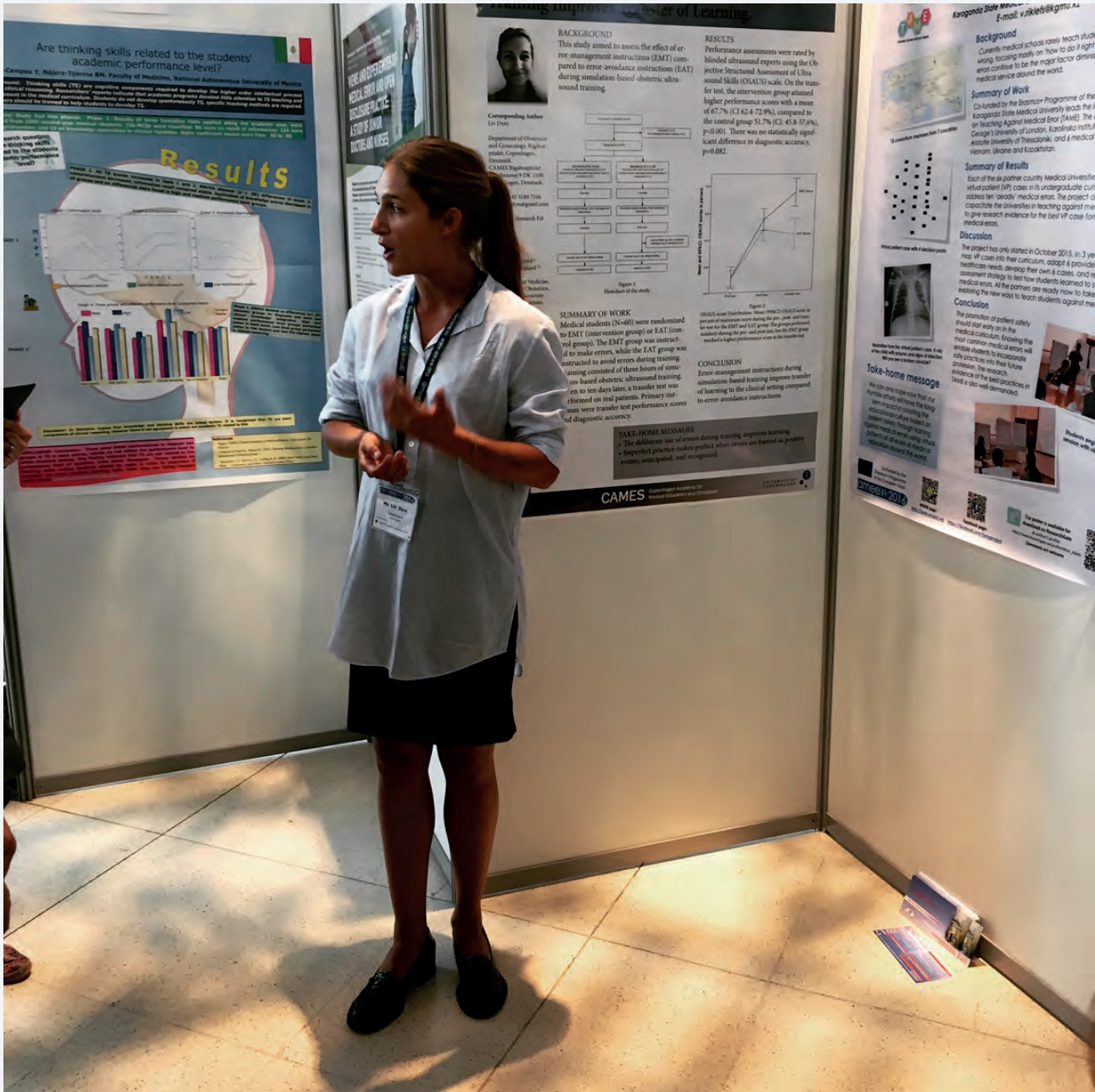
Min forskning har gjort brug af medicinsk uddannelse, men har også inddraget det kliniske aspekt af ultralyd inden for obstetrik. Det studie jeg skulle præsentere har handlet om, om man bedst kan lære af fejlfuld eller fejlfri tilgang til ultralyd, og har fokuseret på brugen af errors for learning - altså hvordan vi bedst lære af fejl under træningen så fejlene kan minimeres i den kliniske hverdag. Studiet hedder "Imperfect Practice Makes Perfect: Error-management Training in Obstetric Ultrasound Improves Transfer of Learning" og er netop accepteret til udgivelse i Medical Education, som er et medicinsk uddannelses tidsskrift. Til poster præsentationen var man tildelt 3 minutter til at fremlægge sit studie, og derefter var der 3 minutter til at svare på spørgsmål. De spørgsmål jeg modtog handlede mest om implementeringen af fejl i curricula og inden for ultralydstræning generelt. Som førstegangsfrelægger synes jeg at det var en god oplevelse at præsentere noget man har arbejdet så intenst med, også

selvom tidsrammen var stram. Jeg var bange for at jeg som medicinstuderende ville blive nedgraderet forskningsmæssigt i forhold til de læger jeg var i poster gruppe med, men jeg synes at alle tog godt imod mit studie og kom med gode spørgsmål og god kritik. Alt i alt var det en rigtig god oplevelse, og jeg har kun fået mere lyst til at forske efter at have mødt så mange inspirerende forskere, fremlæggere og kritikere.

Jeg vil gerne takke DUDS for legatet til at kunne deltage på denne konference, og håber at i fortsat vil støtte unge forskere i at kunne tage ud i verden og fremlægge dansk forskning. Vi er måske et lille land, men vi fylder meget – særligt inden for forskning i medicinsk uddannelse. Derudover vil jeg gerne takke jer for jeres gode kurser i ultralyd. I har lært mig meget inden for ultralyd, som jeg bruger hver gang jeg skal lære nogle nye at ultralydsskane. Derudover vil jeg gerne sige jer tak for mit nye medlemskab hos DUDS.

Liv Dyré,

Stud.med, Research Fellow at CAMES (Copenhagen Academy of Medical Education and Simulation), Københavns Universitet, Danmark og Føtalmedicinsk afdeling, Juliane Marie Centret, afd. 4002, Rigshospitalet, Danmark.

Billede: stud.med. Liv Dyre svarer på spørgsmål ifbm. poster præsentation.

Imperfect practice makes perfect: Error-Management Training Improves Transfer of Learning.

Corresponding Author
Liv Dyre

Department of Obstetrics and Gynecology, Rigshospitalet, Copenhagen, Denmark.
CAMES Rigshospitalet Blegdamsvej 9 DK-2100 Copenhagen, Denmark.

Mobile: +45 5189 7516
Email: livdyre@gmail.com

Bach.Med, Research Fellow

Authors

Liv Dyre^{1,2}
Ann Tabor^{1,3}
Charlotte Ringsted⁴
Martin G. Tolsgaard^{2,5}

¹ Center of Fetal Medicine, Department of Obstetrics, Copenhagen University Hospital Rigshospitalet, Denmark.

² Copenhagen Academy for Medical Education and Simulation, University of Copenhagen and Capital Region of Denmark.

³ Faculty of Health Sciences, University of Copenhagen

⁴ Centre for Health Sciences Education, Faculty of Health, Aarhus University, Denmark.

⁵ Department of Obstetrics and Gynaecology, Nordsjælland's University Hospital Hillerød, Denmark.

BACKGROUND

This study aimed to assess the effect of error-management instructions (EMT) compared to error-avoidance instructions (EAT) during simulation-based obstetric ultrasound training.

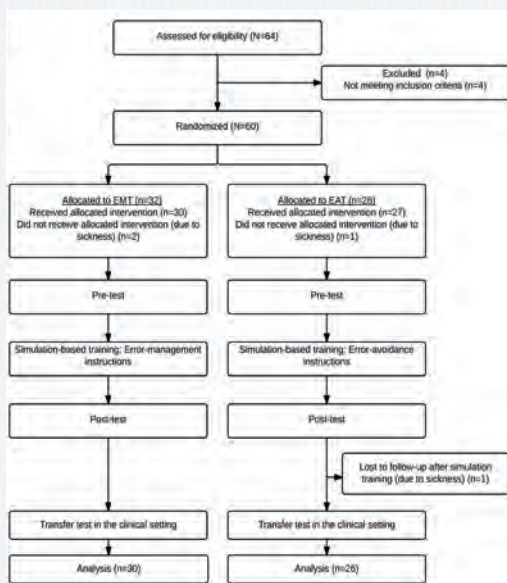

Figure 1:
Flowchart of the study.

SUMMARY OF WORK

Medical students (N=60) were randomized to EMT (intervention group) or EAT (control group). The EMT group was instructed to make errors, while the EAT group was instructed to avoid errors during training. Training consisted of three hours of simulation-based obstetric ultrasound training. Seven to ten days later, a transfer test was performed on real patients. Primary outcomes were transfer test performance scores and diagnostic accuracy.

RESULTS

Performance assessments were rated by blinded ultrasound experts using the Objective Structured Assessment of Ultrasound Skills (OSAUS) scale. On the transfer test, the intervention group attained higher performance scores with a mean of 67.7% (CI 62.4-72.9%), compared to the control group 51.7% (CI: 45.8-57.6%), $p < 0.001$. There was no statistically significant difference in diagnostic accuracy, $p = 0.082$.

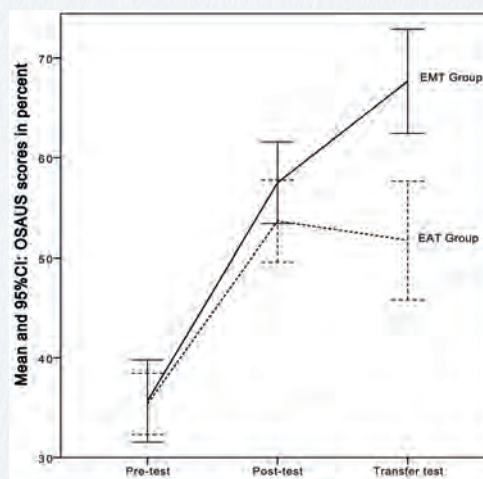

Figure 2:

OSAUS score Distribution. Mean (95%CI) OSAUS score in percent of maximum score during the pre-, post- and transfer test for the EMT and EAT group. The groups performed similarly during the pre- and post-test, but the EMT group reached a higher performance score at the transfer test.

CONCLUSION

Error-management instructions during simulation-based training improve transfer of learning to the clinical setting compared to error-avoidance instructions.

TAKE-HOME MESSAGES

- The deliberate use of errors during training improves learning.
- Imperfect practice makes perfect when errors are framed as positive events, anticipated, and recognized.

Nyt layout på duds.dk

Af Caroline Ewertsen

Som nogen måske har bemærket har DUDS fået ny hjemmeside. Suzanne Cain fra Kosmos Design, der også står for EFSUMB's hjemmeside har lavet hjemmesiden i samarbejde med DUDS' bestyrelse. Det har været et stort arbejde at opdatere de forskellige undersider og dokumenter, og arbejdet er endnu ikke helt færdigt. Hvis man opdager fejl og mangler, må man meget gerne skrive til ex-formand@duds.dk og web@duds.dk.

Siden findes på dansk og engelsk og kommer automatisk på dansk, hvis man anvender en dansk browser og engelsk, hvis man anvender en engelsk browser.

Der er fortsat adgang til den elektroniske udgave af *Ultraschall in der Medizin*/European Journal of Ultrasound via hjemmesiden.

Man skal indtaste en kode for at få adgang.

Koden er: CE_duds-&dk1978!

I forbindelse med lanceringen af den nye hjemmeside har vi også fået ny webmaster, Peter Obel fra Vejle Sygehus. Velkommen til Peter – vi glæder os til samarbejdet.

Samtidig siger vi også farvel til vores tidligere webmaster Peter Hansen, der har lagt et stort arbejde i at vedligeholde og opdatere hjemmesiden i de sidste 4-5 år. Bestyrelsen vil gerne sige en meget stor tak til Peter og ønsker held og lykke fremover.

Vi håber, at den nye hjemmeside også falder i medlemmernes smag.

På bestyrelsens vegne
Caroline Ewertsen

ESRA Maastricht 2016 - en rejseberetning

Af Læge, Ph.D. studerende Jennie M.C. Strid

Det europæiske selskab for regional anæstesi (ESRA) afholdte sin 35. årlige kongres i Maastricht d. 7. til d. 10. september i år.

Efter en flyvetur til Amsterdam og et par timers togtur gennem det grønne hollandske landskab, nåede jeg frem til kongrescentret Forum og det tilknyttede hotel aftenen før kongresstart. Det var et glædelig gensyn med kollegaer og forskningssamarbejdspartnere fra såvel Aarhus Universitetshospital og Sjællands Universitetshospital, Roskilde som fra andre dele af Danmark og resten af verden.

Allerede den første dag præsenterede jeg sammen med ni andre yngre læger og forskere i kongressens Best Free Paper session. Sessionen foregik i Forums næststørste auditorium og var modereret af to profilerede bestyrelsesmedlemmer. Min forskning omhandler et nyt ekspertområde i specialet - nemlig fusion af ultralyd og MR til optimeret vejledning af dybe lumbosakrale pleksusblokader. Jeg var derfor spændt på modtagelsen af vores metode og studie. Det gik godt og efter tre års forskning og et par måneder fra afslutningen af min ph.d., var det en fremragende erfaring at præsentere resultaterne af et af mine studier og besvare nysgerrige spørgsmål i rampelyset på scenen i et respekteret internationalt fagligt forum.

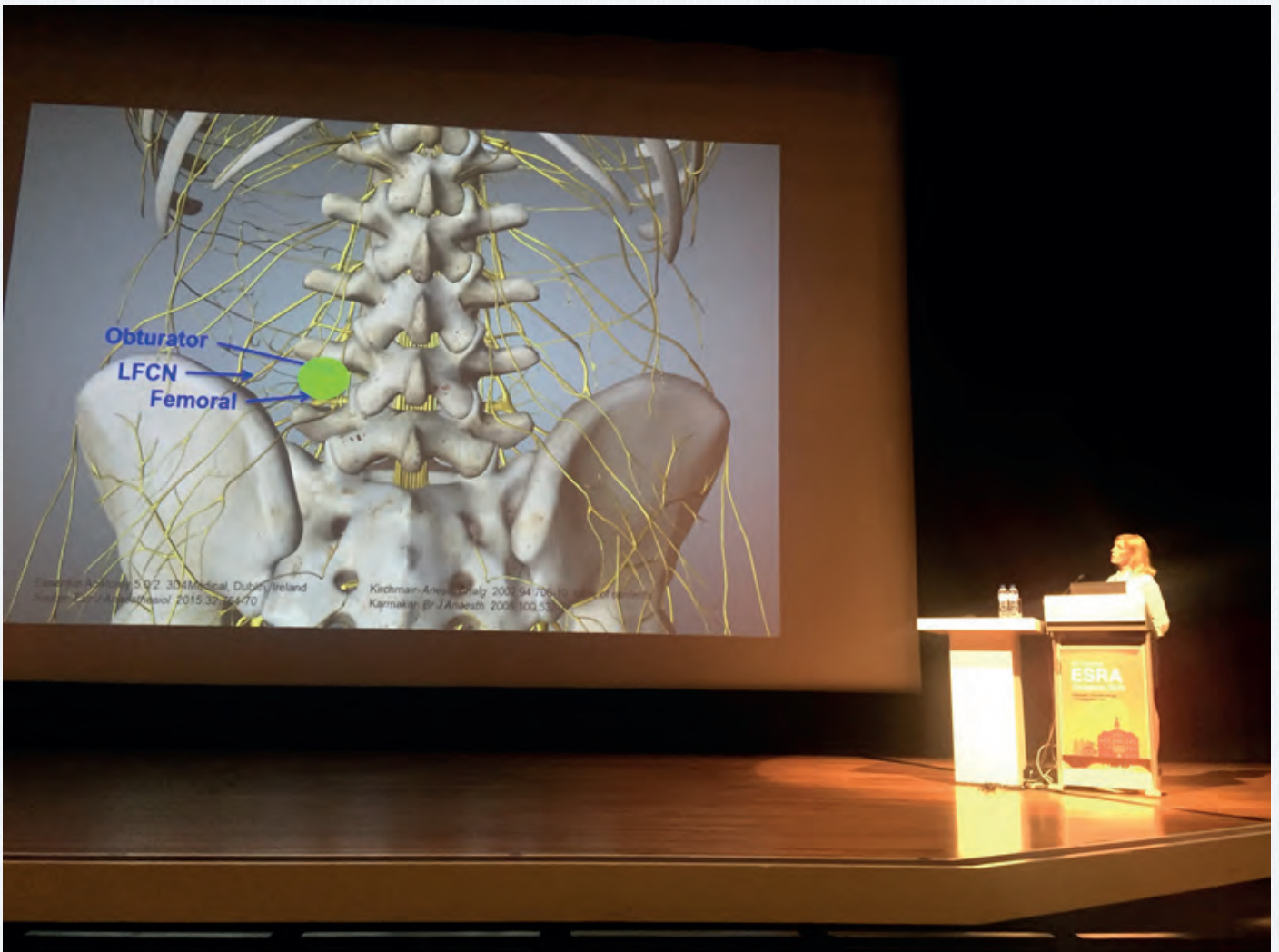
De resterende kongresdage forløb med deltagelse i symposier, abstract præsentationer og workshops om såvel nye kliniske anbefalinger som den seneste forskning på kadavere, raske forsøgspersoner, patienter og udstyr.

Forums inden- og solrige udendørs arealer var fyldt op med mennesker i forskellige aldre fra alle verdens hjørner med en fælles interesse i regional anæstesi og analgesi, hvilket

skabte rigeligt med muligheder for networking og udveksling af erfaring og viden.

Som det ofte er til en stor international konference, var det svært at nå "det hele", men jeg tog uden tvivl klogere og meget inspireret hjem.

Mange tak til DUDS for at muliggøre min deltagelse i en lærerig og spændende konference.

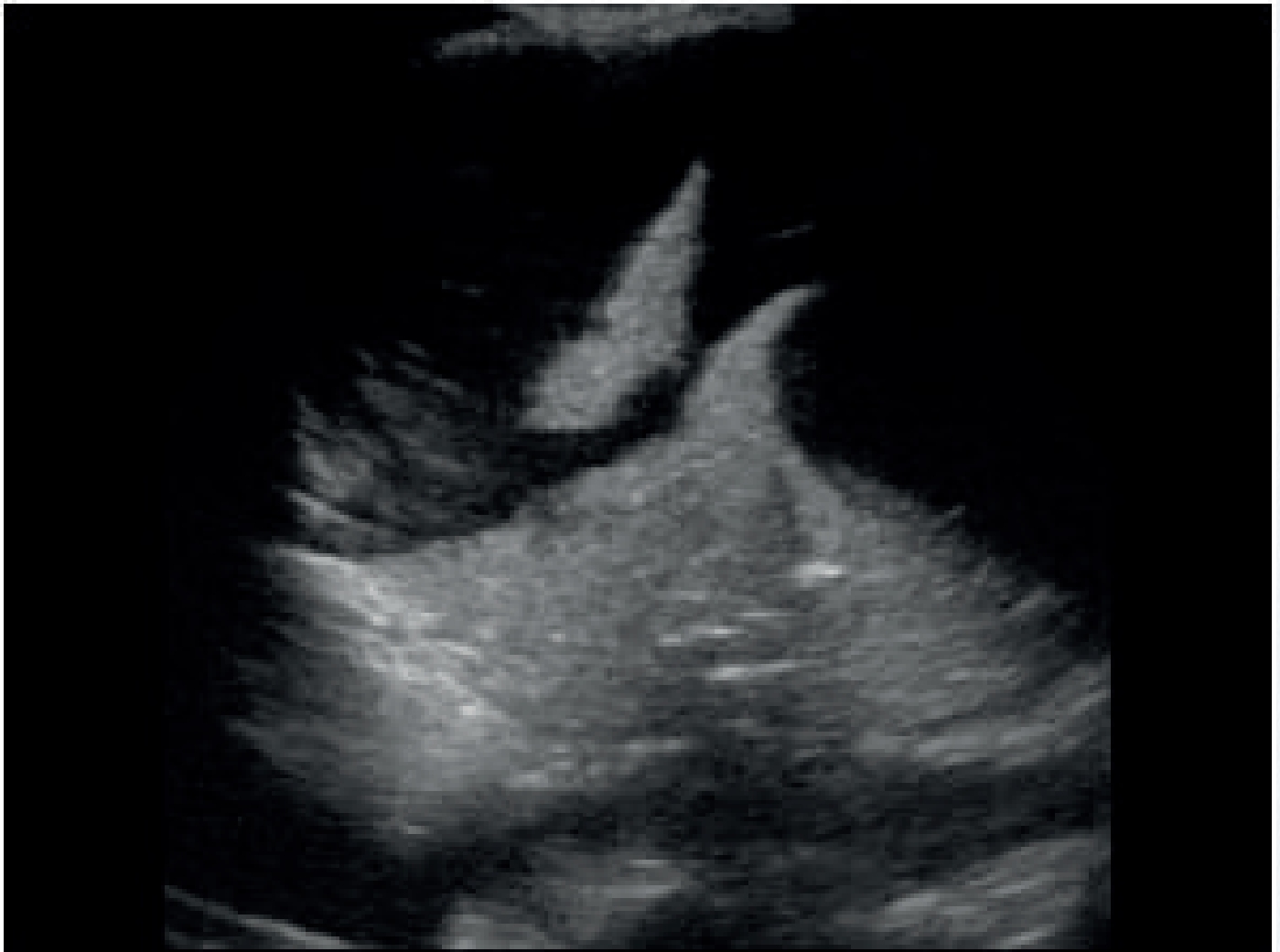

Øjeblikke fra den orale præsentation

Mange af verdens lande var repræsenteret under kongressen

Svar på sidste DUDS Quiz

Ultralydbilledet viser pleural effusion og atelektase.

Vi har modtaget mange korrekte bud i denne omgang, på denne lidt nemmere case.

Da der ingen korrekte bud var i sidste blad, havde vi udlovet en fordoblet præmie til denne quiz!

De to heldige vindere er:

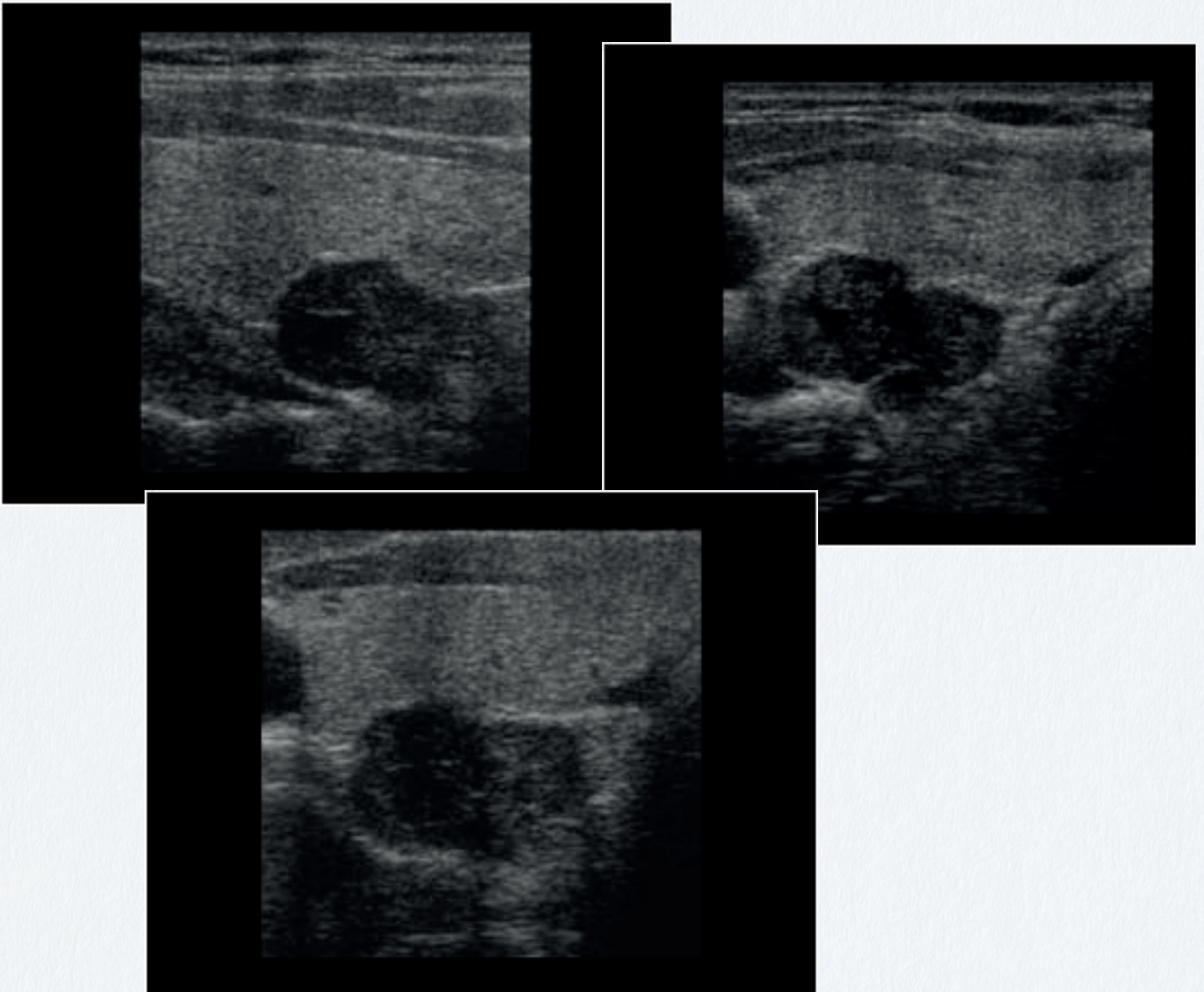
Michael Trier Aagaard

Gerhard Tiwald

Stort tillykke!

DUDS Quiz

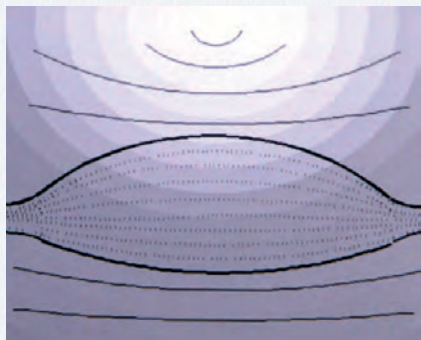
Patient kendt med tidl oesophaguscancer. Nu udfyldning på halsen. Normale infektionsparametre.

Send dit svar til redaktor@duds.dk - husk at anføre "DUDS quiz" i emnefeltet. Svarfrist den 1. februar 2017.

Der vil blive trukket lod om en præmie blandt de rigtige svar og vinderen får direkte besked pr. mail. Svaret på quizen bringes i næste forårsudgivelse af DUDS-bladet.

Held og lykke!

**Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs
20. Kursus i
MUSKULOSKELETAL ULTRALYD
På Hvidovre Hospital**

**Billeddiagnostisk afdeling, GILDHØJ Privathospital
26. til 28. Oktober 2016**

Sted: Auditorium 1, HVIDOVRE Hospital.

Form: 3 dages eksternatkursus med forelæsninger, patient-demonstrationer og praktiske øvelser.

Målgruppe: Radiologer, Ortopædkirurger, Reumatologer og andre interesserede.

Indhold: Basale fysiske principper. Teknik og apparatur. Normal anatomi. Kliniske applikationer herunder: skulder, hofte, knæ, ankel/fod, albue, håndled/hånd, power Doppler, ultralyd-vejledte interventionelle procedurer (biopsi, drænage, steroid injektioner).

Deltagerne skal selv udføre ultralydundersøgelser af bevægeapparatet.

Akkreditering: Kurset anbefales af:

- Dansk Radiologisk Selskab (giver 18 CME-point)
- Dansk Ortopædkirurgisk Selskab
- Dansk Idrætsmedicinsk Selskab
- Dansk Reumatologisk Selskab
- European Society of Musculoskeletal Radiology (ESSR)

Kurset tildeles 18 CME-point og svarer til **EFSUMB's level 1 kursus** (European Federation for Societies in Ultrasound in Medicine and Biology).

**Kursusledere: Michel Court-Payen, Overlæge, PhD, Billeddiagnostisk afdeling, Gildhøj Privathospital
Ole Schifter Rasmussen, Overlæge, Røntgenafdelingen, Randers Centralsygehus
Akram Dakhil Delfi, Overlæge, Radiologisk afdeling, Herlev Hospital**

Undervisere: Danske forelæsere med erfaring indenfor muskuloskeletal ultralyd.

**Gæsteforelæsere: Carlo Martinoli, Dept of Radiology R, University of Genoa, Italy
Philippe Peetrons, Centre Hospitalier Molière, Bruxelles, Belgium**

Kursusafgift: 3.700 kr., som inkluderer frokostbuffet og kaffe. Kursusafgiften for medlemmer af de ovennævnte selskaber, som godkender kurset, samt associerede skandinaviske selskaber, er reduceret til 3.500 kr.

**Tilmelding: muskel@duds.dk
Kursussekretær Annette Matthiesen senest den **14. oktober 2016**.**

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab og Dansk Kirurgisk Selskab byder velkommen til

Introkursus i akut abdominal ultralydskanning herunder FAST og E-FAST skanning

24. April 2017
Rigshospitalet, Afdeling C

Indhold: Dette kursus er beregnet for personer, der ser en ultralydskanner for første gang, og som ønsker at komme hurtigt i gang med at skanne de mest vagtrelevante, akutte tilstande i abdomen. Kurset indeholder introduktion til FAST og Extended FAST traumealgoritmen.

Kursusafgift: 2000 kr.

Kursusledelse: Lars Bo Svendsen, Jens Hillingsø, Caroline Ewertsen, Andreas Hjelm Brandt og Hanne Grossjohan

Kursusekretær: Linda Schumann, linda.schumann@regionh.dk
Program og tilmelding (fra 1. januar 2017) på www.duds.dk

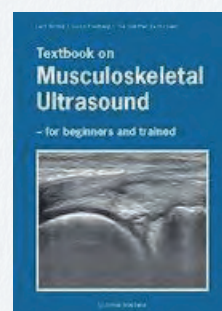
20. Kursus i Muskuloskeletal Ultralyd

Kurset er godkendt af DUDS (Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab) og giver 12 CME point.

- Tid:** 23.-24. januar 2017
- Sted:** Skejby Sygehus, Auditorium A
- Målgruppe:** Radiologer, reumatologer, ortopædkirurger, praktiserende læger og eventuelt andre med interesse for muskuloskeletale lidelser. Der kræves ingen forhåndsviden inden for muskuloskeletal ultralyd.
- Indhold:** Almen basal viden om muskuloskeletal ultralyd, herunder anatomi, fysik, teknik etc.
Muskuloskeletale skader (overbelastningsskader/idrætsskader), reumatologi, bløddelstumor, ultralydvejledt intervention og Doppler.

Demonstration af undersøgelsesteknikker (inkl. "Hands on") og interventionsmetoder (ultralydvejledte aspirationer/injektioner).
- Undervisere og kursusledere:** Overlæge Lars Bolvig, Røntgenafdelingen, Århus,
Overlæge Ulrich Fredberg, Diagnostisk Center, Silkeborg.
Overlæge Ole Schifter Rasmussen, Røntgenafdelingen, Randers.
- Pris:** kr. 3.700. Prisen omfatter kaffe og foræring under mødet. Deltagerne sørger selv for overnatning.
- Kursusbog:** **Textbook on Musculoskeletal Ultrasonography - for beginners and trained**, der er skrevet af de 3 kursusarrangører fungerer som kursusbog (vejl. pris kr. 385), men er ikke en forudsætning for deltagelse i kurset.
- Tilmelding:** Skriftligt pr. e-mail: heidi.bjerre@santax.com
Program om emner og forelæsere kan rekvireres ved kursussekretæren.
- Tilmeldingsfrist:** 4. januar 2017 - Begrænset deltagerantal.
Ved afmeldinger senere end 11. januar 2017 betales fuldt tilmeldingsgebyr

40.

28TH Euroson Congress of the **EFSUMB**

DREILÄNDERTREFFEN OF
DEGUM | ÖGUM | SGUM

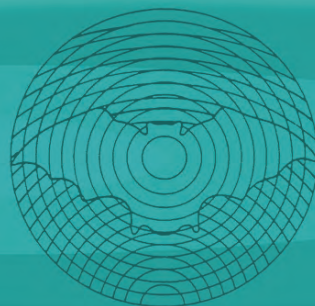
26-29 October 2016
Congress Center Leipzig, Germany

organized by the German Society for Ultrasound in Medicine e.V.

DUDS

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab

DUDS

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab